Federacji Polskich Organizacji w Wiktorii

BIULETYN

Polskie Biuro Opieki Społecznej

Biuletyn 03/2023 (wrzesień)

NASZE POLSKIE KWIATY

W ostatni weekend sierpnia, 26-27 sierpnia 2023, w dwóch polonijnych ośrodkach w Rowville i Albion odbył się koncert „Nasze Polskie Kwiaty". Tegoroczne wydarzenie, zorganizowane po raz pierwszy przez Związek Polaków w Melbourne (ZPwM), kontynuowało tradycje odbywających się przez dwie dekady „Polskich Kwiatów" Towarzystwa Polskiej Kultury w Wiktorii. Zmieniona formuła koncertu umożliwiła jednak udział w wydarzeniu większej liczbie artystów, w tym poetom i tancerzom. Dyrektorem artystycznym przedsięwzięcia był Tomasz Bartczak – wiceprezes ZPwM i powszechnie znany Polonii melbourneńskiej artysta-muzyk.

DOM POLSKI „SYRENA"

KLUB POLSKI W ALBION

Program trwającego trzy godziny koncertu (podzielonego na dwie części) był bardzo bogaty. Wydarzenie rozpoczęła Zofia Dublaszewska, prezes ZPwM, witając gości licznie zebranych

w Domu Polskim „Syrena" w Rowville i Klubie Polskim w Albion. Głos zabrał również dyrektor koncertu – Tomasz Bartczak, wprowadzając gości w program wydarzenia. Koncert poprowadziły Sylwia Rzędzian i Kasia Bebejewska.

Jako pierwszy wystąpił Zespół Pieśni i Tańca „Polonez" wykonując krakowiaka. The Clang Orchestra Marka Podstawka zagrała „Hey Brother" i „In the Lagoon" (w „Syrenie") oraz „Remember Summer in Ukraine" i „Something About" (w Albion). Muzykom w utworze „Odnajdę, odnajdę" towarzyszyli Tomasz Bartczak i Sammer Bartczak-Zielak.

fot. 1 – Zespół Pieśni i Tańca „Polonez"**, fot. 2** – The Clang Orchestra Marka Podstawka

Grażyna Krajewska zaśpiewała „Nie wiedziałam jeszcze wczoraj" i „Kolorowe jarmarki" Janusza Laskowskiego. Artystce akompaniowali muzycy The Clang Orchestra Marka Podstawka.

fot. 1 – Grażyna Krajewska, **fot. 2** – Jolanta Supel, **fot. 3** – Teatr Prób „Miniatura", **fot. 4** – Iwona Staniec, **fot. 5** – Ryszard Girniak

Następnie na scenie pojawiła się Jolanta Supel, która wyrecytowała utwory „O kraju mój", „Starość" i „Sen". Kolejni uczestnicy, Teatr Prób „Miniatura" im. Jerzego Szaniawskiego, zaprezentowali „I am Polish" i „W jasną stronę życia". Po czym widownia wysłuchała Iwony Staniec interpretującej utwory „Czarny pan w kapeluszu", „Ballada o cygance", „Śmierć artystki" i „W twoich ramionach".

Ryszard Girniak zaśpiewał szlagiery „Byłaś dla mnie wszystkim" zespołu Poparzeni Kawą Trzy i „Konika na biegunach" Urszuli. Pierwszą część koncertu zakończył Polski Zespół Wokalno-Taneczny „Łowicz" tańcem „Szedł gajowy".

Po dwudziestominutowej przerwie, na scenę powrócił „Łowicz", tym razem z piosenką – bliską sercu każdego polskiego emigranta – „Polskie kwiaty".

fot. 1 – Zespół „Łowicz", **fot. 2** – Kamil Rawdanowicz Band

Kamil Rawdanowicz Band zaprezentował „Preludium e-moll" i „Nokturn Es-dur" Fryderyka Chopina. Zespół akompaniował także wokalistkom: Klarze Rawdanowicz, śpiewającej „Ja mam szczęście do wszystkiego" i „O poezjo damskich torebek" oraz Sammer Bartczak-Zielak, wykonującej „Smooth operator" Sade i „Myśli i słowa" Bajmu.

fot. 1 – Klara Rawdanowicz, **fot. 2** – Sammer Bartczak-Zielak, **fot. 3** – Polski Chór Dziecięco-Młodzieżowy w Melbourne

Następnie na scenie pojawił się Polski Chór Dziecięco-Młodzieżowy w Melbourne prezentując „Can, Can", „Nie bój się chcieć" i „Unosisz mnie". Pola Szczykutowicz zaśpiewała dwie piosenki „Ostatnią nadzieję" Sanah i Dawida Podsiadło oraz „Careless Whisper" George'a Michaela. Zaś Sylwia Styczeń wykonała „Fernando" zespołu ABBA i „Zabiorę cię właśnie tam" Kancelarii.

Ewa Skup – wieloletnia uczestniczka Konkursu Poezji Seniorów, organizowanego przez Polskie Biuro Opieki „PolCare" i wiktoriańską Federację, wyrecytowała wiersze „Żal", „Samotność" i „Kartka z pamiętnika".

fot. 1 – Pola Szczykutowicz, **fot. 2** – Sylwia Stępień, **fot. 3** – Ewa Skup

Przed wielkim finałem, na scenie ponownie pojawił się Zespół Pieśni i Tańca „Polonez". Tancerze i tancerki zaprezentowali polkę niemenczyńską.

Na koniec koncertu zabrzmiała piosenka „Jeśli tylko tego chcesz" Anity Lipnickiej, Beaty Kozidrak i Ryszarda Rynkowskiego. Utwór, wykonany wspólnie przez uczestników „Naszych Polskich Kwiatów", stanowił podsumowanie wydarzenia, któremu przyświecało motto „...bo prawdziwy życia sens dawać to, co sam byś dostać chciał...", będące cytatem z ww. piosenki.

Tomasz Bartczak podziękował artystom oraz muzykom za udział w wydarzeniu i wspaniałe występy. Kamil Rawdanowicz, w imieniu artystów, podziękował dyrektorowi koncertu za współpracę i pogratulował dobrej organizacji wydarzenia. Podczas koncertu w „Syrenie" słowa uznania w stronę organizatorów i wykonawców wyraziła również Teresa Koronczewski, zastępca prezesa Federacji Polskich Organizacji w Wiktorii. Podziękowała Tomaszowi Bartczakowi – dyrektorowi koncertu, Taisie Bartczak, która zza kurtyny doglądała wszystkiego, oraz wykonawcom – w szczególności młodzieży, która tak licznie wzięła udział w tym koncercie. Życzyła, aby „Nasze Polskie Kwiaty" zakwitały co roku i każdego sezonu coraz piękniej.

Teresa Koronczewski dziękuje organizatorom i wykonawcom za piękny koncert „Nasze Polskie Kwiaty". Dom Polski „Syrena" w Rowville, 26 sierpnia 2023

Czytając komentarze zamieszczone w mediach społecznościowych, wydaje się, że wydarzenie

zostało zauważone przez członków wiktoriańskiej Polonii i pozytywnie przez z nich przyjęte. Wiele osób gratulowało organizatorom udanego przedsięwzięcia i kontynuowania tradycji promowania polonijnych talentów.

4 września br., na fanpejdżu Ośrodka „Polana" na Facebooku, organizatorzy podali podsumowanie kosztów całego przedsięwzięcia. Całkowity przychód z koncertu (sprzedaż biletów i wkład sponsorów) wyniósł 7,395.00 dolarów. Wydatki pochłonęły 4,514.57 dolarów. Czysty dochód, który zostanie przekazany na rzecz organizatora – Związku Polaków w Melbourne i prowadzonego przez niego Ośrodka „Polana", wyniósł 2,880.43 dolarów.

Sponsorami wydarzenia byli Allwelt International – strony internetowe, Erimus Jewellers, Związek Polaków w Melbourne, Modern City Homes, Polska Grupa Motocyklowa (Polish Motorcycle Group), Teatr Prób „Miniatura" im. Jerzego Szaniawskiego w Melbourne.

/jt/ /tk/

Zdjęcie główne: *artyści koncertu „Nasze Polskie Kwiaty" w Domu Polskim „Syrena" w Rowville, 26.08.2023 (fot. FB PCCV).*
Zdjęcia: *FB Albion Polish Club FB PCCV, FB Polana Camp – Związek Polaków w Melbourne.*

VI ŚWIATOWY ZJAZD POLONII I POLAKÓW Z ZAGRANICY

Kulminacyjnym momentem VI Światowego Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy był tradycyjnie Sejm Polonijny, na którym w wyniku dyskusji panelowych ale również kuluarowych wykuwa się wizja przyszłości Polonii. Podsumowując obrady Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Dariusz Piotr Bonisławski przedstawił jego skalę i efekty wyrażające się we wnioskach i rekomendacjach wypracowanych przez uczestników.

W Zjeździe, niezależnie od zmieniających się gości, ekspertów i panelistów wzięło udział 330 delegatów z zagranicy, reprezentujących 46 krajów. Najliczniej reprezentowana była Polonia ze Stanów Zjednoczonych (36), Niemiec (35), Wielkiej Brytanii (33) oraz Polacy z Litwy (31).

Małgorzata Kwiatkowska, wiceprezes Rady Naczelnej Polonii Australijskiej

Dariusz Piotr Bonisławski, prezes Zarządu Krajowego Stowarzyszenia „Wspólnota Polska"

Warto wspomnieć także o nielicznych, jednoosobowych i szczególnie ciepło witanych delegacjach z krajów niekiedy odległych i niezbyt często reprezentowanych na polonijnych spotkaniach: Armenia, Chile, Estonia, Finlandia, Kuba, Kenia, Peru, Serbia, Senegal, Słowacja, Uzbekistan.

Organizatorzy uzyskali zgodę Marszałek Sejmu Elżbiety Witek na wykorzystanie budynków parlamentu na potrzeby Zjazdu. Fakt ten, a w szczególności realizacja uroczystości inauguracji w Sali Obrad Plenarnych Sejmu RP dowodzi siły więzów łączących Polonię z ojczyzną, a także troski, jaką władze Rzeczypospolitej otaczają całą narodową wspólnotę, także tę jej część, której przypadło wieść życie poza granicami ojczyzny. Przekonanie to umacniają kolejne spotkania uczestników Zjazdu – przede wszystkim spotkanie z Parą Prezydencką, a także wizyta w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

VI Światowy Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy obradował w cieniu toczącej się na Ukrainie wojny, zatem w odróżnieniu od poprzednich zjazdów pojawił się w obradach i rozmowach delegatów nowy wątek – sytuacja międzynarodowa, położenie Polski a także jej rozwój i bezpieczeństwo.

Merytoryczne obrady toczyły się w czterech blokach tematycznych: Organizacje polskie za granicą, kultura, oświata, duszpasterstwo – gwarantem polskiej tożsamości, młodzież polonijna – zaangażowanie i patriotyzm, sport, turystyka, przedsiębiorczość.

Źródło: wspolnotapolska.org.pl. Zdjęcia: Agata Pawłowska / PAI

I ŚWIATOWY KONGRES EDUKACJI I NAUKI POLSKIEJ ZA GRANICĄ

W dniach 5–9 lipca 2023 roku odbywał się Światowy Kongres Edukacji i Nauki Polskiej za Granicą. Z całego świata do Jachranki pod Warszawą przybyli nauczyciele i wykładowcy, kierownicy polskich placówek oświatowych za granicą oraz propagatorzy polskiej kultury. Głównym organizatorem Kongresu był Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego.

Uczestniczki Kongresu: Elżbieta Cesarski z Sydney, przewodnicząca Komisji Oświatowej Polonii Australijskiej (KOPA) i Bożena Iwanowski OAM, koordynatorka Działu Szkolnego wiktoriańskiej Federacji oraz wiceprzewodnicząca KOPA.

fot. Agata Pawłowska / FB IRJP

Program Kongresu składał się z części merytoryczno-szkoleniowej i kulturalno-edukacyjnej. Przeprowadzono m.in. panele dyskusyjne, wykłady popularnonaukowe, warsztaty dydaktyczne i szkolenia metodyczne. Odbywały się również spotkania z naukowcami, dydaktykami

i ekspertami działającymi na rzecz rozwoju nauki polskiej za granicą i popularyzacji edukacji polskiej i polonijnej w świecie.

Wartością I Światowego Kongresu Edukacji i Nauki Polskiej za Granicą było budowanie polskiej wspólnoty oświatowej w świecie, integracja środowisk polonijnych i polskich za granicą, wymiana doświadczeń nauczycieli i naukowców pracujących poza granicami Polski, a także wypracowanie merytorycznych propozycji rozwiązań systemowych, które zostaną przedłożone Ministrowi Edukacji i Nauki.

Do uczestnictwa w Kongresie zaproszone zostały osoby działające na rzecz edukacji i nauki polskiej za granicą: nauczycieli, liderów i przedstawicieli organizacji polonijnych, rodziców uczniów oświatowych placówek polonijnych, wolontariuszy, przedstawicieli uczelni poza granicami Polski, w strukturach których prowadzone są zajęcia z języka polskiego lub w języku polskim, stypendystów i lektorów.

Źródło: irjp.gov.pl

KONFERENCJA METODYCZNA DLA NAUCZYCIELI

W weekend 1–2 lipca 2023 roku, nauczyciele polskich szkół sobotnich w Australii wzięli udział w warsztatach dydaktycznych zorganizowanych przez Konsulat Generalny RP w Sydney.

Tematyka spotkania była skupiona wokół zagadnień wielojęzyczności, metod oraz technik pracy w nauczaniu języka polskiego jako odziedziczonego oraz rozwoju osobistego w oparciu o kotwice Scheina. Warsztaty zostały poprowadzone przez Konsul Generalną RP, dr Monikę Kończyk, oraz gości z Uniwersytetu Warszawskiego, dr. hab. Piotra Romanowskiego, dr hab. Magdalenę Olpińską oraz dr Ilonę Banasiak.

Ponadto, polonijne nauczycielki miały okazję zaprezentować swoje najciekawsze lekcje oraz wziąć udział w dyskusji panelowej na temat wyzwań w nauczaniu w polskich szkołach za granicą.

Po pierwszym dniu warsztatów, uczestniczyliśmy również w wieczornym spektaklu teatralnym pt. „Sprężyna" w wykonaniu Krzysztofa Kaczmarka, według scenariusza Stefana Mrowińskiego.

Serdecznie dziękuję Pani Konsul Generalnej oraz pracownikom Konsulatu Generalnego RP w Sydney za zaproszenie do udziału w spotkaniu oraz pomoc w opracowaniu strategii dalszej współpracy międzyszkolnej.

Od lewej: Jolanta Styczeń, dyrektor Polskiej Szkoły im. P. Strzeleckiego w Endeavour Hills, Elżbieta Cesarski, przewodnicząca KOPA, Magdalena Delport ze szkoły w Rowville, Klara i Beata Rawdanowicz z Polskiej Szkoły im. M. Konopnickiej w Essendon

Magdalena Delport
Koordynatorka Polskiej Szkoły Sobotniej
im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rowville

WIOSENNE PÓŁKOLONIE W POLSKIEJ SZKOLE W ROWVILLE

W dniach 16-28 września w Polskiej Szkole Sobotniej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rowville odbyły się wiosenne półkolonie dla dzieci. Projekt został zorganizowany przez piszącą te słowa koordynatorkę szkoły – panią Magdalenę Delport oraz zrealizowany wspólnie z nauczycielką – panią Justyną Podolską.

Uczestnicy półkolonii wzięli udział w różnorodnych zajęciach tematycznych, podczas których poznawali Polskę, jej tradycje, a także kulturę. W programie znalazły się wirtualne wycieczki do Warszawy, Krakowa i Gniezna. Poznaliśmy legendy tych miast oraz ważne atrakcje turystyczne. Nie mogło też zabraknąć zajęć artystycznych, podczas których budowaliśmy zamki, robiliśmy smoki, konstruowaliśmy ekologiczne instrumenty muzyczne, a także wykonaliśmy tradycyjną Marzannę.

Polską kulturę poznawaliśmy również przez muzykę, sztukę i literaturę. Uczyliśmy się o współczesnych gatunkach muzycznych oraz piosenkarzach, takich jak chociażby Dawid Podsiadło, Zenon Martyniuk (Akcent) oraz Marek Biliński. Stworzyliśmy także własne zespoły muzyczne i zaprezentowaliśmy swój repertuar. Wielką radość sprawiła nam nauka tańca polonez. Wybraliśmy się też na wirtualną wycieczkę do galerii sztuki, gdzie podziwialiśmy dzieła Jana Matejki, Wojciecha Kossaka oraz Marii Bilińskiej. Poznaliśmy również postać Marii Konopnickiej, autorki bajki „O krasnoludkach i sierotce Marysi".

Polskiej kultury doświadczyliśmy również poprzez zmysł smaku. Wszyscy uczestnicy wzięli udział w warsztatach kulinarnych, podczas których przygotowaliśmy truskawkowy kisiel oraz sałatkę jarzynową, a także upiekliśmy pyszny sernik. Skosztowaliśmy również smacznych, polskich dań przygotowanych przez panią Magdalenę Domżalską z Restauracji „Syrena".

Codziennie spędzaliśmy czas na świeżym powietrzu grając w zbijaka, badmintona, latający talerz, a także bawiąc się chustą i tunelem animacyjnym. Uczestnicy półkolonii wzięli też udział w warsztatach sensorycznych, podczas których wykonali „gluta" (ang. slime).

Na zakończenie wybraliśmy się na wycieczkę do lokalnego parku trampolinowego, po czym nastąpiło uroczyste podsumowanie, wraz z wręczeniem dyplomów oraz upominków. Półkolonie zostały dofinansowane przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego ze środków Ministra Edukacji i Nauki oraz wsparte przez Fundację Wolność i Demokracja, którym serdecznie dziękujemy.

Magdalena Delport
Koordynatorka Polskiej Szkoły Sobotniej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rowville

OBCHODY DNIA OJCA W GEELONG

Tradycją Domu Orła Białego w Geelong jest świętowanie Dnia Matki. Ta doroczna impreza organizowana jest wspólnie z obchodami święta Konstytucji 3 Maja w pierwszą niedzielę maja. W tym roku zarząd Związku Polaków w Geelong (ZPwG) postanowił po raz pierwszy zorganizować wspólne świętowanie Dnia Ojca. Impreza, która odbyła się w niedzielę, 10 września, zgromadziła ponad 70 osób. Ważnym punktem wydarzenia był wybór Ojca Roku, czyli osoby, która wniosła pozytywny wkład w życie polskiej społeczności w Geelong.

Na początku spotkania, wraz z Marią Filipowicz, przewodniczącą Koła Pań, przywitaliśmy zebranych gości i poprosiliśmy naszego polskiego duszpasterza, ks. Mariana Szeptaka SChr,

o odmówienie modlitwy przed posiłkiem. Po modlitwie, wstały panie i dzieci, aby wspólnie zaśpiewać „Sto lat" dla wszystkich ojców.

Podczas posiłku, jeden z członków ZPwG, Marek Anderson, przygotował prezentację multimedialną przedstawiającą piękne polskie miasta, wzbogaconą nastrojową polską muzyką i piosenkami z dawnych lat. Aby zainteresować miłośników motoryzacji, zamieścił również zdjęcia samochodów, którymi Polacy jeździli w latach 1950–1970 (m.in. Fiata 126, Syrenkę, Warszawę, Wolgę). Prezentacja przywołała wiele wspomnień, zwłaszcza członków naszej społeczności, którzy wyemigrowali do Australii w latach 60. i 70., i którzy pamiętali, że posiadanie samochodu w tamtych czasach było luksusem.

Po głównym posiłku, a tuż przed podaniem deseru, Maria Filipowicz ogłosiła, że zarząd ZPwG jednogłośnie zatwierdził oficjalne uhonorowanie pana Mieczysława (Maxa) Nadolskiego tytułem „Ojca Roku 2023". Laureat wyróżnienia otrzymał ogromne brawa, co może świadczyć o tym, że wybór zarządu była właściwy i doceniona została odpowiednia osoba.

Następnie Maria Filipowicz poprosiła mnie o powiedzenie kilku słów o panu Nadolskim i jego działalności społecznej dla Polonii w Geelong.

Mieczysław Nadolski z synem, wnukami oraz prawnukami

Bardzo się cieszę, że pan Mieczysław Nadolski został wybrany „Ojcem Roku 2023" w polskiej społeczności w Geelong. Bardzo dziękuję Elżbiecie, córce pan Nadolskiego, za przyprowadzenie taty na naszą dzisiejszą uroczystość. Jak napisałem na dyplomie, który wręczę Laureatowi, był on nie tylko oddanym ojcem dla swoich dzieci i dziadkiem dla wnuków, ale także wniósł duży wkład w życie Polonii geelongowskiej jako członek Zarządu SPK i oraz jako prezes tej organizacji przez 19 lat.

Mieczysław (Max) Nadolski, w październiku tego roku skończy 95 lat. Urodził się w 1928 r. na terenach dzisiejszej Litwy. Kiedy w 1939 roku wybuchła II wojna światowa, miał zaledwie 11 lat. Podobnie jak wielu Polaków mieszkających we wschodniej części Polski, jego rodzice i rodzeństwo zostali zabrani do pracy w fabrykach i gospodarstwach rolnych w Niemczech. Tam rodzina Nadolskich pozostała do roku 1949, kiedy to podjęli decyzję o emigracji do Australii jako uchodźcy. Przybywając do Australii, pan Nadolski miał 22 lata. Cztery lata później poznał i poślubił Irenę Siemienowicz, z którą doczekał się czworga dzieci: Marka, Daniela, Lindy i Elżbiety, która dziś towarzyszy ojcu w tym ważnym dla niego dniu.

Kiedy Mieczysław Nadolski przybył do Geelong, szybko zaangażował się w działalność społeczną wśród lokalnej Polonii. Pomimo tego, że nigdy nie służył w Wojsku Polskim, zapisał się do Stowarzyszenia Polskich Kombatantów Koło nr 12 w Geelong. Głównie z szacunku do byłych polskich żołnierzy, którzy służyli w wojsku czasie II wojnie światowej.

Osobiście poznałem dobrze pana Nadolskiego w latach 80., kiedy to pełniłem funkcję komisarza w Victorian Ethnic Affairs Commission. Pan Nadolski był wówczas sekretarzem SPK. Pełnił tę funkcję podczas kadencji trzech prezesów Koła: pana Kalbarczyka, pana Busko i pana Zienkiewicza. Jako sekretarz, Mieczysław Nadolski przyczynił się do tego, że SPK zostało sponsorem Polskiej Szkoły Sobotniej w Bell Park. Muszę przyznać, że w tamtym czasie szkoła tętniła życiem, a rodzice tacy jak Halina Zychla, Krystyna Stawicka i moja siostra, Irena Łata, wraz z panem Nadolskim i Zarządem SPK tworzyli grupę wsparcia dla szkoły. Pamiętam, że nawet mnie zaangażowali do nauczania dzieci polskiej historii.

W roku 2000, Mieczysław Nadolski został wybrany na prezesa SPK i pełnił tę funkcję przez kolejnych 19 lat. W roku 2018 z powodów zdrowotnych zrezygnował z pełnienia tej funkcji. Pan Nadolski zawsze zachęcał młodszych członków naszej polonijnej społeczności, aby dołączali do SPK, nawet jeśli – tak jak on – nigdy nie służyli w wojsku. Mimo, że dzisiaj pozostało w Geelong tylko dwóch członków pierwszego składu SPK, stowarzyszenie wciąż funkcjonuje, a młodsi członkowie kontynuują tradycje swoich poprzedników.

Mieczysław Nadolski nie tylko był mocno związany z SPK, ale także przez kilka lat był członkiem zarządu ZPwG. W roku 2013 pełnił nawet funkcję prezesa naszego Związku. Warto przypomnieć, że przez wiele lat pan Nadolski z oddaniem prowadził naszą polską bibliotekę w Domu Orła Białego. W czerwcu 2022 roku, prezes Federacji Polskich Organizacji w Wiktorii, Elżebieta Dziedzic, wręczyła panu Nadolskiemu Medal Rady Naczelnej Polonii Australijskiej za służbę i działalność na rzecz polskiej społeczności w Geelong.

Panie Mieczysławie, gratuluję Panu otrzymania tytułu „Ojca na Rok 2023". Dziękuję za Pana wieloletnią i bardzo owocną służbę dla Polonii geelongowskiej. Zapraszam po nagrodę i dyplom oraz do powiedzenia kilku słów.

Henryk Szkuta
Prezes Związku Polaków w Geelong

550-LECIE URODZIN MIKOŁAJA KOPERNIKA W ALBION

19 lutego 1473 roku w Toruniu, w rodzinie kupca Mikołaja i Barbary Koperników, urodziło się czwarte dziecko. Syn, nazwany po ojcu Mikołajem. Jak się miało niedługo okazać, obdarzony licznymi talentami, które dzięki dobrej sytuacji materialnej rodziny mógł rozwijać.

Mikołaj Kopernik był prawdziwym człowiekiem renesansu: miał rozległe zainteresowania, głęboką wiedzę i umysł, który wyprzedzał epokę. Był prawnikiem, dyplomatą, urzędnikiem,

lekarzem, duchownym, matematykiem, ekonomistą, strategiem wojskowym, kartografem... To niesamowite, jak pojemny może być umysł ludzki!

Ale historia zapamiętała go przede wszystkim jako astronoma-rewolucjonistę, ponieważ stworzył teorię tak śmiałą i szaloną, że książka, w której ją zapisał, została przez Kościół Katolicki wpisana na indeks ksiąg zakazanych (usunięta z indeksu została dopiero w roku 1822!). Uznana została za niebezpieczną i obrazoburczą, ponieważ Kopernik, na podstawie swoich obserwacji i obliczeń, przeciwstawił się wszystkim uczonym w historii twierdząc, że to Słońce, a nie Ziemia znajduje się w centrum wszechświata, a Ziemia, podobnie jak inne planety, krąży wokół Słońca. Jest to teoria heliocentryczna – tak rewolucyjna, że pchnęła kulę świata w zupełnie nową epokę w dziejach nauki.

550 obrotów Ziemi dookoła Słońca po przyjściu na świat Kopernika, o. Stanisław Ligęza OP, świeżo przybyły z placówki w Japonii, wraz z Dominikańskim Ośrodkiem Duszpasterskim w Wiktorii, w ramach Roku Kopernika, postanowił poruszyć Polonię melbourneńską i przypomnieć jej zasługi tego niezwykłego Polaka.

Zdj. 1 Ojciec Stanisław Ligęza OP – pomysłodawca i organizator wydarzenia; **zdj. 2** Na wydarzenie przybyły m.in. Elżbieta Dziedzic i Bożena Iwanowska z Federacji Polskich Organizacji w Wiktorii (*fot. B. Furgał*)

I tak w sobotę, 23 września 2023 roku, w Polskim Ośrodku w Albion, odbyło się świetnie przygotowane i przeprowadzone wydarzenie „W poszukiwaniu prawdy o niebie na niebie". Przy wejściu do głównej sali ośrodka można było obejrzeć ciekawą wystawę o dziełach Kopernika, udostępnioną przez Bibliotekę Uniwersytecką w Toruniu.

Polska Szkoła im. Mikołaja Kopernika w St. Albans została zaproszona do udziału w części artystycznej. Powtórzyliśmy występ o Koperniku, który kilka miesięcy wcześniej zaprezentowaliśmy podczas Akademii 3 Maja w Essendon. Występ został przyjęty bardzo ciepło, zwłaszcza przez seniorów, którzy ze wzruszeniem słuchali (ładnej) polszczyzny naszych uczniów. Wyraźna i głośna recytacja Kuby została natychmiast nagrodzona gromkimi brawami.

Po naszym występie dr teologii Krzysztof (Kris) Sonek OP wygłosił wykład „Między wiarą a nauką". Argumentował tezę, że wiara i nauka nie wykluczają się, ale uzupełniają się nawzajem. Ojciec Kris powiedział nam też, że kiedy tak siedzimy spokojnie słuchając jego wykładu, to jednocześnie pędzimy wokół Słońca z zawrotną szybkością 30 km na sekundę!

Uczniowie szkoły w St. Albans

Ojciec dr Krzysztof Sonek OP

Po wykładzie poszliśmy do kącika dla dzieci na zajęcia plastyczne, gry, zabawy zorganizowane przez nauczycieli Polskiej Szkoły im. Jana Pawła II w Albion. Następnie ojciec Stanisław wręczył nagrody za najlepsze prace plastyczne o Koperniku. Nasze utalentowane rodzeństwo Myka i Forde zdobyli nagrody. Forde zdobył nagrodę główną za swoją niezwykłą pracę, która komisji oceniającej początkowo wydawała się… niedokończona.

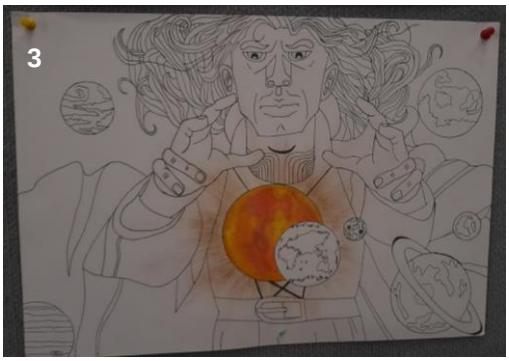

Zdj. 1 Ojciec Stanisław z Myką i Fordem, **zdj. 2** praca Myki, **zdj. 3** praca Forda

fot. B. Furgał

Kwadrans po piętnastej była przerwa na kawę (dla dzieci soczek Kubuś) i ciastko. Niezawodne panie z kuchni ośrodka w Albion serwowały puszyste serniki, które wydawały się poddawać w wątpliwość siłę grawitacji i prawie unosiły się w powietrzu. Nam, artystom, dostały się olbrzymie pączki wypełnione słodkim dżemem.

Po przerwie nadszedł czas na następny punkt imprezy. Był to bezpośredni pokaz astronomiczny przygotowany dla Polonii w Melbourne przez Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Wielką atrakcją był występ robota-Kopernika, mówiącego głosem Kopernika i wyposażonego w sztuczną inteligencję, dzięki której potrafił odpowiadać na pytania.

Po pokazie nastąpił ostani punkt programu – loteria fantowa, w prawdziwym duchu kopernikańskim, bo niemożliwe okazało się możliwe i jeden pan, sam bardzo zdziwiony, wygrał 7 losów! Podczas imprezy działał też sklepik, gdzie można było kupić gadżety i pamiątki związane z Kopernikiem.

Impreza była świetnie przygotowana i przeprowadzona, za co ojcu Stanisławowi należą się gratulacje i podziękowania. A więc dziękujemy! Arigato!

Barbara Furgał
Nauczycielka z Polskiej Szkoły im. Mikołaja Kopernika w St. Albans

Chciałbym w pierwszej kolejności podziękować sponsorom, bez których nie odbyłaby się uroczystość 550-lecia urodzin Mikołaja Kopernika. Panu George'owi Panek, który sfinansował koszulki, czapki i inne gadżety reklamowe. Państwu Marii i Ryszardowi Twarowskim, którzy wydrukowali napisy na koszulkach i czapkach. Pani Lidii Siennickiej-Szutko – doradcy podatkowemu nr 2007 we Wrocławiu za zasponsorowanie i przesłanie na czas limitowanego czasopisma „Kopernik nieznany", wydanego przez czasopismo „Polityka", i za dobrego ducha wspierającego to przedsięwzięcie.

Dziękuję bardzo panom dr. Kamilowi Dereszowi, dr. Piotrowi Witkowi i Jackowi Mikulskiemu z Cenrtum Nauki Kopernik w Warszawie za przygotowanie na naszą uroczystość specjalnego *show* astronomicznego z udziałem robota humanoidalnego w postaci Mikołaja Kopernika.

Szczególne podziękowanie dla pani dr Liliany Lewandowskiej – sekretarza naukowego Biblioteki Uniwersyteckej w Toruniu za udostępnienie wystawy „De Revolutionibus" Mikołaja Kopernika. Pani Alicji Marice Lubowickiej z Muzeum Okregowego w Toruniu za udostępnienie do slajdów materiałów historycznych z celebrowania 500-lecia urodzin Mikołaja Kopernika w Australii. Pani Aleksandrze Męczalskiej z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Księżnicy Kopernikańskiej w Toruniu.

Dziękuję bardzo za reklamę w polonijnych mediach australijskich: panu Dariuszowi Buchowieckiemu – Radio SBS Polish, pani Justynie Tarnowskiej – redaktor Portalu Polonii w Wiktorii, pani Magdalenie Jaskólskiej – redaktor naczelnej „Tygodnika Polskiego" i wszystkim akcjonariuszom Polskiego Dominikańskiego Ośrodka Duszpasterskiego w Wiktorii – Melbourne.

Stanisław Ligęza OP
Prezes Polskiego Dominikańskiego Ośrodka Duszpasterskiego w Wiktorii

WIEŚCI Z POLSKICH SZKÓŁ

Trzeci kwartał 2023 roku obfitował w wiele ciekawych wydarzeń przybliżających uczniom szkół, zrzeszonych w Dziale Szkolnym wiktoriańskiej Federacji, polskich bohaterów i historię Polski (rocznice wybuchu Powstania Warszawskiego i II wojny światowej), jak również rozwijających ich umiejętności komunikacyjne i społeczne.

Społeczność szkolna w Rowville zorganizowała Dzień Sportu i Dzień Rodziny. Podczas tego ostatniego wydarzenia odbyły się zabawy sportowe na świeżym powietrzu, sesje fotograficzne w fotoramce i wspólne robienie gofrów. Mniam! Uczniowie z Rowville wybrali się także na farmę, gdzie obserwowali zwierzęta gospodarskie i uczyli się ich nazewnictwa w języku polskim.

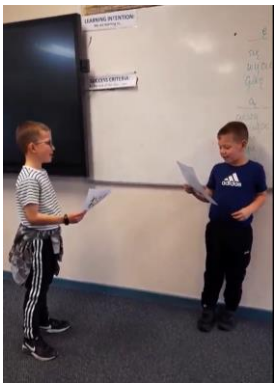

Nauczyciele w szkole w St. Albans kontynuowali rozwijanie wśród uczniów umiejętności czytania. Na fejsbukowym profilu szkoły zamieszczonych zostało kilka filmików pokazujących głośne czytanie wierszy „Okulary" Juliana Tuwina i „Szybko" Danuty Wawiłow, jak również scenki odgrywane przez podopiecznych placówki. Widać, że ćwiczenia te sprawiły uczniom wiele radości.

Polska Szkoła w Essendon przygotowała słowno-muzyczny program artystyczny z okazji australijskiego Dnia Ojca. Tematem przewodnim występu, zaprezentowanego 3 września na scenie przy Sanktuarium Maryjnym w Essendon, były pieski.

Uczniowie ze szkoły South Melbourne poznawali postać i dokonania Pawła E. Strzeleckiego, jednego z patronów roku 2023. W ramach zajęć lekcyjnych wielu uczniów zdecydowało się przygotować prace na konkurs „Paweł Edmund Strzelecki – podróżnik, badacz, filantrop".

/jt/

Zdjęcia: FB Polish Saturday School, Rowville; FB Polska Szkoła in. Mikołaja Kopernika w St. Albans; jezuici.org.au

KALENDARIUM WYDARZEŃ LIPIEC-WRZESIEŃ 2023

Wzmianki o wydarzeniach, których relacje nie pojawiły się na stronach 1-15 niniejszego biuletynu.

Spotkanie z okazji Dnia Dziadków i Osób Starszych Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Keysborough, 23 lipca 2023 *fot. dms.org.au*

Kurs Zastępowych „Drogowskaz” Harcówka „Kazimierówka” w Rowville, 8-9 lipca 2023 *fot. FB ZHP Podhale Melbourne*

Warsztaty choreograficzne w Rrzeszowie

Natalia, jedna z tancerek Zespołu Wokalno-Tanecznego „Łowicz” wzięła udział w 3-tygodniowych warsztatach tanecznych w Rzeszowie. Była to pierwsza część czteroletniego Kursu dla Polskich Choreografów. Natalia dopingowała także „Kukułeczkę” z Perth, która uczestniczyła w tegorocznym XIX Światowym Festiwalu Poloninych Zespołów Folklorystycznych odbywającym się w stolicy Podkarpacia.

fot. Lowicz Polish Vocal-Dance Ensemble

Trivia Night

Wieczór zagadek i zabaw przygotowany przez Zespół Wokalno-Taneczny „Łowicz”.

Dom Polski „Syrena” w Rowville, 14 lipca 2023

fot. Lowicz Polish Vocal-Dance

Zmiany na „Polanie”

Ośrodek „Polana” w Healesville zyskał nowe balustrady i schody, a także wyjątkowe „patiotyczne” tabliczki z nazwami domków. Tablice prezentują polskie miasta (ale nie tylko) w języku polskim i angielskim.

fot. FB Polana Camp – Związek Polaków w Melbourne

Kurs harcmistrzowski w USA

Instruktorzy ZHP Podhale w Melbourne (Veronica Szmyd, Kaja Strzałka, Ryszard Jarek i kapelan ks. Kamil Żyłczyński SChr) wzięli udział w kursie harcmistrzowskim w lesie niedaleko Detroit MI w Stanach Zjednoczonych. Podczas spotkania, harcerze z różnych zakątków świata oddali hołd Powstańcom Warszawskim z racji obchodzonej 1 sierpnia 79. rocznicy tego największego powstańczego zrywu w Europie, okupowanej podczas II wojny światowej.

fot. FB PCCV

Akademia w 79. rocznicę Powstania Warszawskiego

W trakcie czwartkowego spotkania Klubu Seniora w Rowville, Zespół „Rytm” w krótkim poetycko-muzycznym programie artystycznym upamiętnił bohaterów Powstania Warszawskiego.

Dom Polski „Syrena” w Rowville, 3 sierpnia 2023

fot. Małgorzata Moszczyńska

Prelekcja i film o Pawle E. Strzeleckim

Podczas spotkania zostały wyświetlone dwa filmy o polskim bohaterze narodowym, podróżniku, kartografie, mineralogu i człowieku wielkiego serca – Pawle Edmundzie Strzeleckim: „Akcja Humanitarna P.E. Strzeleckiego na rzecz głodujących w Irlandii” i „Śladami Pawła Edmunda Strzeleckiego”.

Malgorzata Moszczyńska przytoczyła kilka urywków z XIV rozdziału książki Lecha Paszkowskiego pt. *Polacy w Australii i Oceanii 1790-1940*, wyjaśniając ciekawostki z życia Strzeleckiego, często nieznane a nawet przekłamane. Spotkanie przy kawie i cieście zostało przyjęte z dużym entuzjazmem.

Dom Polski „Syrena” w Rowville, 13 sierpnia 2023

Z arch. Małgorzaty Moszczyńskiej

Dzień Żołnierza

Mszę świętą za Ojczyznę odprawił kapelan SPK Koła nr 3 w Melbourne, ks. dr Tadeusz Rostworowski SJ. Po mszy św. odbyły się uroczystości przed Pomnikiem Katyńskim oraz krótka akademia na essendońskiej scenie. Federację reprezentowali Krystyna Gasz, wiceprezes i honorowy skarbnik, oraz David Babula, Youth Liaison Officer.

Polskie Sanktuarium Maryjne w Essendon, 13 sierpnia 2023

fot. FB PCCV

Nowy Ambasador RP w Australii

W połowie sierpnia 2023 roku, na placówkę w Canberze przybył nowy Ambasador RP w Australii, dr. hab. Maciej Chmieliński – polski historyk idei prawnych, notariusz, wykładowca Uniwersytetu Łódzkiego.

fot. www.gov.pl/web/australia

Odznaczenie dla Sanktuarium w Keysborough

Podczas X Pielgrzymki Czcicieli Bożego Miłosierdzia, arcybiskup Marek Jędraszawski wręczył medale „Beati misericordes", przyznawane przez rektora Sanktuarium za szerzenie kultu Bożego Miłosierdzia na całym świecie. Wśród odznaczonych znalazło się Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Keysborough. W imieniu Sanktuarium z Melbourne odznaczenie odebrał ks. Przemysław Syguła SChr, skierowany do posługi duszpasterskiej wśród Polonii australijskiej.

W Mszy św. uczestniczył także Zbigniew Wajda reprezentujący Melbourne.

Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach, 19 sierpnia 2023

fot. dms.org.au

Odpust i bazar w Essendon

Doroczny odpust parafilany ku czci MB Częstochowskiej i dwudniowy bazar przyciągnęły do Polskiego Sanktuarium Maryjnego w Essendon wielu członków melbourneńskiej Polonii. Uroczysta Msza św. ze specjalnym błogosławieństwem odbyła się w niedzielę. W ramach bazaru zorganizowano stoiska z różnościami, loterię fantową, konkurs dla dzieci, szeroki wybór dań i słodkości przygotowanych przez Grupę Pań.

Polskie Sanktuarium Maryjne w Essendon, 26-27 sierpnia 2023

fot. jezuici.org.au

Rocznica braterstwa broni Polaków i Australijczyków pod Tobrukiem

Poczet sztadarowy SPK Koła nr 3 w Melbourne wziął udział w dorocznych uroczystościach upamiętniających bohaterską walkę żołnierzy australijskich i polskich pod Tobrukiem w 1941 roku. Organizacje australijskie i polskie oddały hołd poległym żołnierzom. W imieniu SPK Koła nr 3 wieniec złożył prezes Koła, ppor. Bogdan Płatek. Podczas uroczystości odegrano hymny narodowe Australii i Polski.

Shrine of Remembrance w Melbourne, 27 sierpnia 2023

fot. kadr z nagrania zamieszczonego na YouTubie Shrine Melbourne

Bal Ojca w Rowville

Podczas tegorocznego Balu Ojca wystąpili Sylwia Styczeń i Dziecięco-Młodzieżowy Chór z Melbourne. O dobrą muzykę zadbał DJ Skandal. Zarząd SPDW wybrał na Ojca Roku pana Stanisława Najdera.

Dom Polski „Syrena” w Rowville, 2 września 2023

fot. FB Dom Polski Syrena, Rowville

Dzień Ojca w Albion Ponad 330 osób odwiedziło Klub w Albion, aby w gronie rodziny oraz znajomych spędzić australijski Dzień Ojca. Kuchnia Klubu serwowała pyszne polskie potrawy, a oprawę muzyczną zadbał DJ Kamil. Można było także nabyć polskie ciasta, pączki i drożdżówki. Klub Polski w Albion, 3 września 2023
fot. FB Albion Polish Club

„Best Restaurant" dla Albion

Polski Centralny Ośrodek Społeczno-Sportowy w Albion po raz kolejny otrzymał wyróżnienie „Best Restaurant" przyznawane przez Restaurant Guru – internetowy przewodnik po resturacjach z całego świata. Gratulacje!

Stand-up po polsku

Agata Kolasińska, szczecińska aktorka, improwizatorka i stand-uperka, mieszkająca obecnie w Brisbane, wystąpiła przed melbourneńską Polonią w „Syrenie". Był to bardzo udany i pełen humoru wieczór!

Dom Polski „Syrena" w Rowville, 3 września 2023

fot. FB Dom Polski Syrena, Rowville

Prelekcja i pokaz filmu „Wygrać z przeznaczeniem"

Dr. Dariusz Zdziech – historyk z Krakowa opowiedział o polskich śladach na Pacyfiku. Wyświetlono film Marka Lechowicza pt. „Wygrać z przeznaczeniem", opowiadający historię 730 polskich dzieci, ofiar zsyłek na Syberię, które wraz z armią gen. Andersa wyszły z ZSRR, dotarły do Iranu, a bezpieczne schronienie znalazły w Nowej Zelandii.

Dom Polski „Syrena" w Rowville, 3 września 2023

grafika: fragment plakatu filmowego

ZAJĘCIA W OŚRODKACH ZAJĘĆ DZIENNYCH

Trzeci kwartał 2023 roku był kolejnym intensywnym okresem zajęć w Ośrodkach Zajęć Dziennych. W sierpniu i we wrześniu, grupy włączyły się w obchody rocznic wydarzeń historycznych takich jak 79. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego i 84. rocznica wybuchu II wojny światowej. Naszą uwagę przykuły wyszydełkowane i filcowe kwiatki, stworzone przez panie z SSG Ardeer w celu upamiętnienia 84. rocznicy wychuchu II wojny światowej.

SSG ARDEER

SSG OAKLEIGH

SSG ROWVILLE

Wiele grup wzięło także udział w akcji Narodowego Czytania, organizowanej od 2012 roku przez Kancelerię Prezydenta RP. Tegoroczną bohaterką akcji była powieść Elizy Orzeszkowej „Nad Niemnem", jedno z najważniejszych dzieł literatury polskiej podejmujące tematykę Powstania Styczniowego, którego 160–lecie obchodzone jest w 2023 roku.

CBR HIGHETT 2

SSG ARDEER

CBR HIGHETT

SSG BRUNSWICK

SSG RESERVOIR

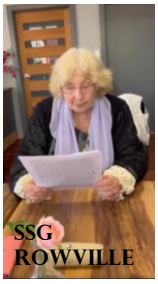
SSG ROWVILLE

SSG RELAX

Osoby prowadzące grupy zadbały o szeroki wybór ciekawych tematów i angażujących zajęć dla naszych seniorów. Nie zabrakło pogadanek o zdrowiu i tematach prozdrowotnych (m.in. o fitoterapii, koncentracji), lawendzie, feng shui, kosmosie, wspólnej historii Australii i Polski, patronie roku 2023 – Pawle Edmundzie Strzeleckim; oglądania starych dzieł kinomatografii i kabaretowych skeczów; „wyprawy" w australijski outback. Było też muzycznie i śpiewająco.

SSG ARDDER

CBR DOVETON

SSG BRUNSWICK

SSG RELAX

CBR DOVETON

SSG SPORT

SSG ROWVILLE

Przedstawiciele Independence Australia odwiedzili nasze grupy i opowiedzieli o dostępnych na rynku pomocach medycznych i higienicznych.

Wiosenna aura sprzyjała spacerom i wycieczkom (np. do Dandenong Ranges Botanical Gardens). Nieustanną popularnością cieszył się nasz „Pensjonat pod Różą" w Crib Point, który odwiedzały zarówno poszczególne grupy, jak i klienci w ramach programu Flexible Respite. Kontynuowane były sesje gimnastyczne i partyjki Rummy. Dla fanów krzyżówek i puzzli też nie zabrakło rozrywki. Grupa Ardeer wzięła udział w „Marshmallow challenge". Mały jubileusz świętowała grupa CBR Highett 2, obchodząca pierwszą rocznicę powstania.

CBR HIGHETT

SSG SPORT

SSG ROWVILLE

CBR DOVETON

SSG RELAX

SSG ARDEER

SSG OAKLEIGH

SSG RESERVOIR
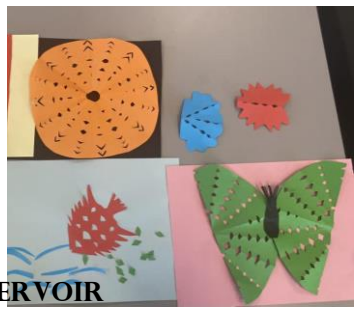

SSG ARDEER

WYWIAD Z DR. ZBIGNIEWEM ŁUK-KOZIKĄ OAM

Z cyklu „Wasze historie" prezentujemy wywiad z dr. Zbigniewem Łuk-Koziką OAM, lekarzem dentystą, pasjonatem sportu i motoryzacji, społecznikiem organizacji australijskich i polonijnych, w latach 1995-2020 polskim Honorowym Konsulem Generalnym RP w Melbourne.

Justyna Tarnowska [J.T.]: W 1995 roku został Pan Konsulem Honorowym RP w Melbourne. Czy spodziewał się Pan tej nominacji?

Zbigniew Łuk-Kozika [Z.Ł-K.]: Nie, nie spodziewałem się. Otrzymanie tej nominacji było dla mnie zaskoczeniem.

J.T.: Jakie cele postawił sobie Pan na początku swojej drogi konsularnej?

Z.Ł-K.: Początki mojej pracy nie należały do najłatwiejszych, biorąc pod uwagę nie tylko brak wytycznych dotyczących sprawowania obowiązków konsula honorowego, ale przede wszystkim nieciekawą atmosferę jaką pozostawił po sobie mój poprzednik.

Kierując się pragmatyzmem, zacząłem od najprostszych rzeczy. Zamówiłem tablicę, w języku polskim i angielskim, z nazwą konsulatu i godzinami przyjęć. Pracy konsula uczyłem się na bieżąco.

J.T.: Na czym polegała Pana praca w roli konsula?

Z.Ł-K.: W zakresie moich obowiązków było m.in. informowanie interesantów o procedurze wyrabiania dokumentów, współpraca z Konsulatem Generalnym RP w Sydney i Ambasadą RP w Canberze,

uczestniczenie w wydarzeniach polonijnych w Wiktorii, promowanie polskich spraw, reprezentowanie Polonii na wydarzeniach państwowych i kulturalno-społecznych, opiekowanie się ważnymi gośćmi z Polski i organizowanie logistyki ich pobytu w Melbourne.

J.T.: Czy podczas tych 25 lat pracy konsularnej zdarzyła się Panu jakaś śmieszna lub nietypowa sytuacja?

Z.Ł-K.: Owszem. Zgłosił się do nas morderca, który twierdził, że zgubił paszport i nie mógł wyjechać z Australii. Z Newcastle, gdzie 17 razy godził nożem swojego kompana, przyleciał do Melbourne w celu wyrobienia nowego dokumentu. Po skontaktowaniu się z Sydney, dowiedzieliśmy się, że jest on poszukiwany. W dniu odbioru paszportu, na delikwenta czekał nie tylko nowy dokument, ale także 15 uzbrojonych funkcjonariuszy policji obstawiających poczekalnię i tylne wyjście budynku, gdzie mieścił się mój gabinet dentystyczny a zarazem biuro konsula.

J.T.: Sytuacja godna zapamiętania. Podejrzewam jednak, że obserwatorom tego zdarzenia nie było do śmiechu.

Z.Ł-K.: Akcja policji wywołała dużo zamieszania. Panie pracujące w sekretariacie bardzo się przestraszyły.

J.T.: Jako Honorowy Konsul Generalny RP w Melbourne promował Pan sprawy Polski i Polonii australijskiej. Jak według Pana jesteśmy postrzegani w Australii? Czy zdanie Polonii jest słyszalne?

Z.Ł-K.: Od początku mojej pracy w roli konsula, sprawy Polski leżały mi na sercu. Swoimi działaniami starałem się rozszerzać wśród Australijczyków wiedzę o Polsce. Jako polska diaspora jesteśmy wciąż mało widoczni w wielokulturowej Australii. Powinniśmy kontynuować promowanie polskiego dziedzictwa i edukację historyczną. Polska to nie tylko marynowane grzybki i kiszona kapusta. Polska to kraj z bogatą historią siegającą X wieku. Ojczyzna wielkich postaci, bohaterów i obrońców wolności.

J.T.: Co możemy zrobić, aby być bardziej widoczni?

Z.Ł-K.: Myślę, że dobrym rozwiązaniem byłoby emitowanie w telewizji australijskiej krótkich filmów o Polsce. Przedstawianie historii Polski, jej początków i rozwoju, ważnych okresów w historii Polski i świata, ale także piękna naszego kraju i bogactwa kulturowego, począwszy od kuchni a skończywszy na atrakcjach turystycznych i pięknych krajobrazach. Regularna obecność w mediach, jak również edukacja przez pokazywanie podobieństw, uniwersalnych elementów kulturowych, umożliwiłaby większej liczbie mieszkańców Australii zdobycie lub rozszerzenie wiedzy o Polsce. I tym może sposobem wzrosłoby zainteresowanie działaniami Polonii.

J.T: Jakie polonijne inicjatywy wspierał Pan i organizował?

Z.Ł-K.: Na przestrzeni lat było wiele projektów, które wsparłem lub które udało mi się zrealizować. Nie sposób wymienić wszystkich, więc może wspomnę o kilku z nich.

Wspierałem finansowo i organizacyjnie m.in. wydanie książek *The Poles in Australia and Oceania* (1987) i *Sir Paul Edmund de Strzelecki: reflections on his life* (1997) Lecha Paszkowskiego; wystawę „Blandowski's exploration of Murray River" organizowaną przez Royal Society in Victoria w Mildurze (2008).

Pomagałem organizacyjnie przy przyjęciu polskich sportowców podczas olimpiady w Melbourne (1956); akcjach protestacyjnych przeciwko opresjom i przemocy stosowanej przez komunistyczny rząd Polski w stosunku do obywateli (1968);

akcji solidarności z Polską „Help Poland Live" (1981).

Organizowałem i koordynowałem wizytę delegacji senatu RP w Melbourne. Gościliśmy wtedy wicemarszałka Senatu, Pana Stanisława Zająca, który w 2010 roku zginął tragicznie w kafastrofie lotniczej pod Smoleńskiem.

Pomagałem w logistyce spotkania byłego prezydenta RP Lecha Wałęsy (2005). Podczas spotkań w wiktoriańskim parlamencie i na Victoria University tłumaczyłem wypowiedzi prezydenta Wałęsy, co było dla mnie niezwykle stresującym doświadczeniem.

Od lewej: Marzenna Piskozub, Aleksandra Łuk-Kozika, były prezydent RP Lech Wałęsa, Zbigniew Łuk-Kozika, Denise Łuk-Kozika. Klub Polski w Albion, Melbourne 2005

W 2010 roku zorganizowałem mszę żałobną za ofiary katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem.

Z mojej inicjatywy odbyło się także spotkanie w Jewish Holocaust Centre w Elsternwick (2017), którego celem było przedstawienie raportu Pileckiego.

J.T.: Z jakich swoich działań jest Pan najbardziej dumny?

Z.Ł-K.: W 2000 roku zorganizowałem pierwsze w historii spotkanie reprezentantów rządu wiktoriańskiego z przedstawicielami wiktoriańsiej Polonii. Celem spotkania było pokazanie wkładu Polaków w budowanie i rozwój stanu Wiktoria.

W 2009 roku, z okazji wizyty powitalnej w Melbourne nowego Konsula Generalnego RP w Sydney, zorganizowałem spotkanie w Shrine of Remembrance. Tego dnia zabrzmiał Mazurek Dąbrowskiego, a na maszcie Shrine wzniesiono biało-czerwoną flagę.

W 2013 roku, udało mi się uruchomić w Melbourne Town Hall możliwość organizowania dyżurów polskiego konsula. Dzięki współpracy z lokalnymi władzami, obywatele Australii mieszkający w Wiktorii mieli ułatwiony dostęp do usług konsularnych i mogli złożyć wniosek o polski paszport bez konieczności podróży do Sydney.

W 2018 roku, w 77. rocznicę przybycia do Tobruku Polskiej Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich w celu wzmocnienia australijskiej 9. dywizji piechoty, na Shrine of Remembrance zawisła również polska flaga. Dzięki moim staraniom, od tego momentu, co roku, w ostatnią niedzielę sierpnia, w tym ważnym dla melbournian miejscu, powiewa biało-czerwona flaga. To taki znak obecności Polski na Shrine of Remembrance i na kartach wspólnej historii.

J.T: Z Pana inicjatywy powstał też pomnik Tadeusza Kościuszki w Cooma.

Z.Ł-K.: Tak. Pominik został wzniesionony w 1988 na pamiątkę dwusetnej rocznicy powstania Australii. Monument, projektu polskiego artysty przez wiele lat tworzącego w Adelajdzie – Stanisława Ostoi-Kotkowskiego, upamiętnia odkrycie Góry Kościuszki przez Pawła Edmunda Strzeleckiego i wkład Polaków w realizację Programu Gór Śnieżnych (the Snowy Mountains Scheme). Pomnik został ufundowany przez rząd Nowej Południowej Walii, kilka organizacji polonijnych i osób prywatnych. Na krótko założyłem fundację

imienia moich rodziców (Major Stanislaw and Dr Maria Luk-Kozika Foundation), aby móc zrealizować ten projekt oraz aby móc umieścić ich imiona i nazwiska na pamiątkowej tablicy.

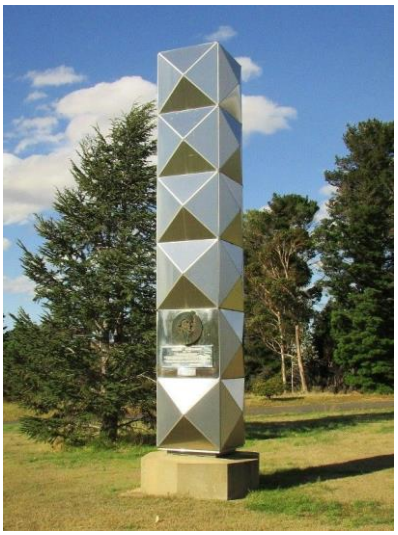

Pomnik ku czci Tadeusza Kościuszki w Cooma (fot. Sandra Brown/ monumentaustralia.org.au)

J.T.: Tablica to taki hołd dla nich?

Z.Ł-K.: Tak. Wpis do księgi życia za ich obecność i wszechstronną działalność.

Maria i Stanisław Łuk-Kozikowie, Bydgoszcz 1932

J.T.: Dlaczego Pana rodzice zdecydowali się na emigrację?

Z.Ł-K.: Po zakończeniu drugiej wojny światowej, ojciec wiedział, co czeka Polskę i nie chciał do niej wracać. Dla oficera Wojska Polskiego w podległej Rosji komunistycznej Polsce nie było miejsca. Moja matka, aktywnie działająca w Armii Krajowej, również nie byłaby mile widziana.

J.T.: Po wojnie Pana tata trafił do Niemiec.

Z.Ł-K.: Mój ojciec był jednym z obrońców Warszawy, którego Ludwik Głowacki opisał w książce O*brona Warszawy i Modlina na tle kampanii wrześniowej 1939*. W 1939 trafił do niewoli. Przebywał w obozie jenieckim Oflag II-C w Woldenbergu (obecnie Dobiegniew w woj. lubuskim). W 1945 roku Niemcy przegnali więźniów tego obozu, głównie oficerów Wojska Polskiego, w stronę Amerykanów. Po uwolnieniu przez Amerykanów, ojciec został oficerem łącznikowym między armią amerykańską a polskimi jednostkami wojskowymi znajdującymi się po wojnie w Niemczech, podlegającymi rządowi RP w Londynie. Z racji swoich kompetencji wojskowych i lingwistycznych – znał siedem języków obcych – pełnił fuknkcję oficera łącznikowego polskich obozów w Niemczech m.in. w Monachium, Mannheim i Bremie.

J.T.: Pan z mamą byliście wtenczas w Polsce?

Z.Ł-K.: Tak. Tata próbował ściągnąć do siebie mnie i matkę. Posłał po nas kuriera, ale ten niestety nie dotarł do Bydgoszczy. Bezpieka obstawiła nasz dom, w którym mieścił się także gabinet dentystyczny mamy. Następnego wieczoru wykorzystaliśmy fakt, że nie było posterunków i uciekliśmy. Przez Czechosłowację dotarliśmy do amerykańskiej strefy wojskowej w Niemczech.

W Norymbergii szukaliśmy ojca, ale nikt nie znał żadnego kpt. Koziki. Przekierowani do Monachium, również dostawaliśmy odpowiedzi, że takiego nie znają. Dopiero po pokazaniu zdjęcia dowiedziliśmy się, że tata używa zmienionego, w obawie przed komunistami, nazwiska Łuk, zapożyczonego

z naszego rodzinnego herbu Zkrzyżłuk Kozika. Nasza wieloletnia rozłąka dobiegła końca. W Niemczech spędziliśmy około trzech lat.

J.T.: A dlaczego emigracja do Australii a nie leżących bliżej Europy Stanów Zjednoczonych?

Z.Ł-K. Nad wyborem Australii zdecydowała miłość ojca do koni. Pierwotnie rodzice chcieli wyjechać do Ameryki. Mieliśmy już gotową aplikację wraz z wymaganymi wynikami badań, gdy w Bremie rodzice poznali australijskiego ambasadora. Ambasador opowiedział im m.in. o tym, że Australia zamyka się na jeden dzień, aby świętować Dzień Konia. Tata, jako artylerzysta konny i wielokrotny zwycięzca zawodów konnych w Ciechocinku, był po prostu zachwycony. Plany uległy zmianie i w trzy tygodnie później byliśmy na statku płynącym do Australii.

J.T.: Kiedy przybyliście na antypody?

Z.Ł-K.: Do Australii przybyliśmy na pokładzie bardzo wygodnego statku pasażerskiego Nea Hellas przewoźnika Greece America Lines. W styczniu 1949 wyruszyliśmy z portu w Neapolu, a 23 lutego przycumowaliśmy do Melbourne.

J.T.: Jak wyglądało Wasze życie po przyjeździe do Australii? Co było dla Was najtrudniejsze?

Z.Ł-K.: Przez pierwsze 2-3 miesiące wraz z mamą przebywałem w obozie Bonegilla. Potem tata sprowadził nas do Melbourne.

Pomimo tego, że w tamtym czasach trudno było znaleźć mieszkanie i uzbierać tzw. *key money* (czyli pieniądze za odstąpienie mieszkania przeznaczonego na wynajem), naszej rodzinie udało się dostać mieszkanie na St. Kildzie. W tej dzielnicy mieszkało wielu Polaków, a na Acland Street działało kilka polskich biznesów m.in. cukiernia Monarch Cake Shop i restauracja Scheherazade. Na Carlisle Street swoją restaurację prowadzili Państwo Skoczkowie, którzy bardzo pomogli rodzicom na początku naszego pobytu w Australii.

Z rodzicami i psem przed domem na Los Angeles Court w dzielnicy East St. Kilda, Melbourne 1974

Tata, od razu po przyjeździe, zaczął pracować dla armii australijskiej w centrum administracyjnym wojska zlokalizowanym w Albert Park Barracks w Melbourne. Potem przez ponad 15 lat pracował w Ministerstwie Imigracji. W ramach swoich obowiązków m.in. jeździł do Perth i rejestrował nowo przybyłych emigrantów na okręcie kursującym między Perth a Melbourne.

Mama początkowo pracowała w fabryce zarabiając 5 funtów tygodniowo. Po kilku latach została przyjęta na University of Melbourne, aby nostryfikować swój dyplom z dentystyki. Ostatni egzamin zdawała, gdy ja byłem na pierwszym roku studiów dentystycznych.

J.T.: Wybierając stomatologię, chciał Pan kontynuować rodzinne tradycje?

Z.Ł-K.: Rozważałem dentystykę i medycynę. Wybrałem ten pierwszy kierunek z praktycznego punktu widzenia i chęci

pomocy ludziom cierpiących z powodu bólów zębów.

J.T.: Doświadczenie zawodowe zdobywał Pan nie tylko w Australii.

Z.Ł-K.: Po ukończeniu studiów pojechałem na trzy lata do Londynu, aby dalej się kształcić i praktykować w różnych szpitalach. Pracowałem też w National Health Service. Po powrocie do Australii w 1967, otworzyłem swój pierwszy gabinet dentystyczny. Na Barkly Street pracowałem przez 10 lat, a potem swoją praktykę przeniosłem do centrum Melbourne, na Collins Street.

J.T: Wróćmy jeszcze do Pana rodziców, którzy aktywnie udzielali się w życiu polonijnym.

Z.Ł-K.: Tak, rodzice od samego początku włączyli się w działalność na rzecz Polonii. Pomagali organizować „Podwieczorki przy mikrofonie" i spotkania teatralne. Uczestniczyli w założeniu Polskiej Fundacji Artystycznej (PFA). Współorganizowali pierwszą wystawę fundacji w 1977, a także przez jakiś czas spotkania zarządu PFA w naszym domu. Dodatkowo, mama wspierała zespoły tańca, a tata działał w Stowarzyszeniu Polskich Kombatantów Koło nr 3 w Melbourne. Nasz dom zawsze był otwarty dla innych. Wiele osób u nas bywało i przez nasz dom „włączało się" w życie polonijne.

J.T.: Rodzice niewątlipie zarazili Pana bakcylem pracy społecznej. W 1960 roku założył Pan Klub Studentów Polskich na Melbourneńskim Uniwersytecie.

Z.Ł-K.: Tak się zaczęło. Na początku było nas z 15-20 osób. Organizowaliśmy zebrania, tematyczne wykłady i bale. Do dzisiaj utrzymuję kontakt z Izabelą Kuster, jedną z pierwszych członków naszego klubu.

Spotkanie „Jesteśmy z wami" po wypadkach poznańskich w Polsce. Od lewej: Zbigniew Łuk–Kozika (przemawia), nn, Brunon Grzebyta, Roman Gronowski – redaktor „Tygodnika Polskiego", prof. Frank Knopfelmacher – wykładowca na wydziale psychologii Melbourne University i antykomunistyczny komentator polityczny, senator Frank McManus, Stanisław Różycki – prezes Federacji Polskich Organizacji w Wiktorii. Melbourne Hall 1968

J.T.: Jakie były Pana kolejne społeczne aktywności?

Z.Ł-K.: Byłem reprezentantem Polonii w Good Neighbour Council i witałem nowo przybyłych emigrantów na ceremoniach nadania obywatelstwa. Pełniłem też funkcję wiceprezesa Good Neighbour Council na Wiktorię.

Przez szereg lat byłem zaangażowany w działalność wiktoriańskich oddziałów organizacji branżowych m.in. Australian Dental Association, Graduate Education Committee, General Dental Study Club i Australian Society of Implant Dentistry. Zapewniałem też usługi dentystyczne w dwóch więzieniach. W 2005 zostałem Independent Medical Examiner (Dental) przy rządzie wiktoriańskim.

J.T.: Jako pasjonat sportu działał Pan także w klubach sportowych.

Z.Ł-K.: Od dziecka byłem rozmiłowany w sporcie. Dużo grałem w krykieta, football australijski, squasha i tenisa. W Australijskim Stowarzyszeniu Dentystów w Wiktorii przewodniczyłem komitetowi sportowemu

oraz byłem prezesem Australian Old Collegians Cricket Association. W 1971 założyłem Klub Entuzjastów i Właścicieli Ferrari w Australii.

Jako członek reprezentacji Australii w krykieta tuż przed wyjazdem drużyny na turniej w Indiach (1973)

Z sukcesów sportowych mogę pochwalić się zdobyciem w 1985 wicemistrzostwa świata w deblu w tenisie królewskim. Dla niewtajemniczonych powiem, że tenis królewski (nazywany *real tennis* lub *royal tennis*) zyskał swoją popularność wśród wyższych sfer, a jego pasjonatami byli m.in. król Francji Karol VIII oraz król Anglii Henryk VIII. W przeciwieństwie do tenisa ziemnego, gra odbywa się na kortach zlokalizowanych na zamkowych krużgankach.

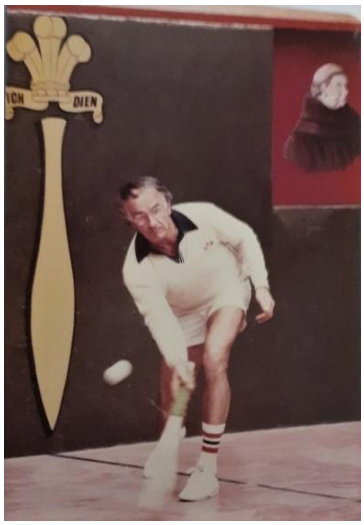

W trakcie gry w tenisa królewskiego. Royal Melbourne Tennis Club w Richmond, Melbourne lata 80. XX wieku

J.T.: A kiedy przyszedł czas na założenie rodziny?

Z.Ł-K.: W listopadzie 1981 w kaplicy Newman College na Melbourne University poślubiłem Denise Elizabeth May, pochodzącą z okolic Ballarat. Niedługo potem pojawiła się na świecie trójka naszych dzieci: Stewart Zbigniew, Aleksandra Vickery i Anderson Jerzy.

J.T.: W jaki sposób łączył Pan pracę społeczną na rzecz Polonii z pracą zawodową i życiem rodzinnym?

Z.Ł-K.: Łączenie tych wszystkich aktywności nie było łatwe. Gdy zostałem konsulem, nie miałem zbyt wiele czasu dla rodziny. Po pracy zawodowej w tygodniu, weekendy zajmowały mi spotkania polonijne. Byłem zapraszany do udziału w uroczystościach rocznicowych, spotkaniach różnych polonijnych organizacji i klubów, czy też reprezentowania Polonii na wydarzeniach ogólnowiktoriańskich. Zawsze byłem na wezwanie.

Z najmłodszym synem Andersonem w samochodzie MG TC rocznik 1949. Melbourne, lata 90. XX wieku

J.T.: Żona nie miała pretensji?

Z.Ł-K.: Moja żona Denise miała anielską cierpliwość. Często towarzyszyła mi podczas imprez polonijnych, niewiele rozumiejąc. Uważam, że za swoje oddanie i życzliwość dla polskiej społeczności powinna otrzymać medal.

Uroczysta kolacja z okazji Narodowego Święta 3 Maja. Od lewej: prof. Norman Davies, Denise Łuk-Kozika, Zbigniew Łuk-Kozika. Hotel Windsor w Melbourne, 3 maja 2012

J.T.: W jaki sposób rodzice uczyli Pana polskości?

Z.Ł-K.: W domu mówiliśmy po polsku. Do polskiej szkoły, z racji napiętego grafiku różnych zobowiązań moich rodziców, nie chodziłem. Dopiero jako dorosła osoba, w 1986, zapisałem się na roczny kurs języka polskiego na Uniwersytecie Monasha, co pozwoliło mi uporządkować wiedzę o języku. Egzaminy zdałem z wyróżnieniem.

J.T.: Kiedy nadszedł moment, kiedy odkrył Pan w sobie polskość?

Z.Ł-K.: Do osiemnastego roku życia nie czułem się tak zupełnie Polakiem. Początkowo nie angażowałem się w życie polonijne, pomimo że tata i mama byli aktywnymi działaczami. Rodzice nigdy nie naciskali na mnie, ale delikatnie proponowali i inspirowali. Ich strategia z czasem zaprocentowała. Jak mówi angielskie przysłowie „krew jest gęstsza od wody". Nie mogłem wyrzec się polskości. Ona po prostu we mnie była.

J.T.: Czuje się Pan bardziej Australijczykiem czy Polakiem?

Z.Ł-K.: Jestem Australijczykiem polskiego pochodzenia. Pomimo tego, że urodziłem się w Polsce i stamtąd pochodzili moi rodzice, w pewnym momencie naszego życia Australia stała się naszym domem, bezpieczną i przyjazną przystanią.

J.T.: Jest Pan laureatem kilku wyróżnień. Za budowanie dialogu między społecznościami polską i żydowską otrzymał Pan Nagrodę im. Henryka Sławika. Czym było dla Pana otrzymanie tego wyróżnienia?

Z.Ł-K.: Było i jest to dla mnie ważne wyróżnienie, zwłaszcza że była to pierwsza w historii Nagroda im. Henryka Sławika. Podczas swojej działalności konsularnej, starałem się, żeby stosunki między naszymi społecznościami były dobre. Cieszę się, że moje zaangażowanie w tym obszarze zostało docenione.

J.T.: Jakie widzi Pan tematy i wyzwania, które powinny zostać podjęte w najbliższej przyszłości w celu polepszenia naszych relacji?

Z.Ł-K.: Bagaż doświadczeń wojennych cały czas rzutuje na nasze relacje. Dopóki nie załagodzimy sytuacji, dalsza współpraca nie będzie możliwa. Nie można cały czas żyć w nienawiści przywołując złe wspomnienia i wypominając sobie nawzajem błędy popełnione w przeszłości. Ważne jest, abyśmy otwarcie rozmawiali o rzeczach, które są dla nas trudne, ale także tworzyli wspólne inicjatywy w oparciu o wartości ważne dla naszych społeczności.

J.T.: Do jakich refleksji skłania Pan długi staż pracy społecznej?

Z.Ł-K.: Nigdy człowiek nie jest całowicie zadowolony ze swoich działań. Jednak zawsze przyświecała mi myśl, aby zrobić wszystko, co jest możliwe, aby zrealizować dane inicjatywy. Cieszę się, że wiele z nich się udało.

Rozmowa z dr. Zbigniewem Łuk-Koziką OAM została opublikowana w listopadzie 2022 roku na Portalu Polonii w Wiktorii ***portalpolonii.com.au*** *w zakładce „Wasze historie".*

JAK WYBRAĆ TELEFON KOMÓRKOWY DLA SENIORA?

Fot. Jan Vašek / Pixabay

Eksperci z Good Things Foundation, organizacji prowadzącej program Be Connected, przygotowali poradnik przedstawiający zagadnienia istotne podczas wyboru i zakupu nowego telefonu komórkowego dla osoby starszej.

Smartfon kontra *dumbphone*

Telefon, który nie jest smartfonem nazywany jest *dumbphone* (głupi telefon). Dumbphone to podstawowy telefon komórkowy, który był dostępny na rynku przed pojawieniem się smartfonów. Jego podstawowymi funkcjami jest wykonywanie i odbieranie połączeń oraz SMS-ów. To urządzenie nie łączy się z Internetem.

Jeśli szukasz telefonu, który potrafi więcej niż tylko dzwonić i wysyłać SMS-y, smartfon będzie prawdopodobnie najlepszym rozwiązaniem. Możliwość korzystania z Internetu oznacza, że będziesz mógł m.in. wysyłać i odbierać e-maile na telefonie, skanować kody QR i korzystać z aplikacji np. w celu uzyskania wskazówek dojazdu.

Funkcje telefonu komórkowego, na które warto zwrócić uwagę

Kamera

Jakość obrazu z aparatów w smartfonach jest coraz lepsza z każdym nowym modelem. Ich specyfikacje są jednak różne, więc jeśli robienie wysokiej jakości zdjęć i filmów jest dla ciebie ważne, możesz zainwestować nieco więcej w nowszy model smartfona o wyższych specyfikacjach.

Pojemność pamięci telefonu

Twój smartfon potrzebuje wewnętrznej przestrzeni do przechowywania danych, takich jak zdjęcia, filmy, aplikacje i inne rzeczy, które ułatwiają jego działanie. Pamięć smartfona mierzy się w gigabajtach, czyli GB, a im większa pojemność, tym droższy telefon.

Dowiedz się, ile miejsca masz obecnie na telefonie, aby wiedzieć, czy potrzebujesz więcej, czy mniej miejsca na nowym urządzeniu. Możesz to sprawdzić na swoim iPhonie, przechodząc na stronę pomocy technicznej Apple (support.appple.com), a w przypadku telefonów z systemem Android, przechodząc do ustawień i wpisując „pamięć" („storage") w pasku wyszukiwania Androida.

Żywotność baterii

Nasze smartfony potrafią znacznie więcej niż tylko dzwonienie do innych. Pomagają nam dowiedzieć się, o której przyjedzie następny autobus, przedostać się z punktu A do B, a nawet płacić za zakupy. Dlatego też długi czas pracy baterii jest ważną cechą, na którą należy

zwrócić uwagę. Przed zakupem warto sprawdzić żywotność baterii różnych telefonów, aby zobaczyć, jak długo będą one działały, zanim będą musiały zostać ponownie naładowane.

Rozmiar

Duży ekran może ułatwić przeglądanie treści, zwłaszcza jeśli używasz telefonu do przeglądania Internetu. Ale duży ekran zazwyczaj oznacza większy telefon, więc musisz także wziąć pod uwagę, jak ciężki jest i czy zmieści się w kieszeni lub torbie. Najlepiej udać się do sklepu, aby osobiście przetestować wybrane telefony i przekonać się, który z nich będzie dla ciebie najlepszy.

Funkcje ułatwiające dostęp

Funkcje ułatwiające dostęp pomagają korzystać z telefonu osobom z różnymi potrzebami. Chociaż niektóre markowe telefony mają wbudowane funkcje np. powiększania rozmiaru tekstu na ekranie i konwersji głosu na tekst, można również znaleźć telefony komórkowe przeznaczone specjalnie dla seniorów. Zawierają one przydatne funkcje takie jak:

- **Przycisk SOS.** Specjalnie zaprojektowane telefony z łatwo dostępnym przyciskiem SOS, który można nacisnąć, aby wysłać wiadomość SMS lub zadzwonić do zapisanych kontaktów alarmowych.
- **Kompatybilność z aparatami słuchowymi**. Telefony kompatybilne z aparatami słuchowymi (HAC) mają ocenę M lub T od 1 do 4. Im wyższa liczba, tym mniej można się spodziewać zakłóceń podczas korzystania z telefonu. Ocena M odnosi się do tego, jak dobrze telefon współpracuje z aparatami słuchowymi korzystającymi z ustawienia mikrofonu. Natomiast ocena T odnosi się do ustawienia cewki telefonicznej. Powinieneś szukać minimalnej oceny M3 lub T3 – posiada ją większość telefonów.
- **Stacja ładująca**. Idealne rozwiązanie dla osób mających problemy ze sprawnością manualną, ponieważ telefon można umieścić w podstawce do ładowania, która jest zawsze podłączona do gniazdka elektrycznego (podobnie jak bezprzewodowy telefon domowy).
- **Bardzo głośny dzwonek** i dźwięk zestawu głośnomówiącego.
- **Duże przyciski** ułatwiające odczytanie liczb.

Kompatybilny z 4G lub 5G

Gdy nie masz połączenia z domową siecią Wi-Fi, smartfon łączy się z Internetem za pośrednictwem sieci komórkowej o nazwie 3G, 4G lub 5G. „G" oznacza „generację", więc 3G oznacza „trzecią generację", 4G – „czwartą generację" i tak dalej. Im wyższa liczba, tym szybsza i nowsza sieć.

Operatorzy telekomunikacyjni wyłączają swoje sieci komórkowe 3G, aby zrobić miejsce dla nowszych technologii. Jeśli więc szukasz nowego telefonu, który posłuży Ci kilka lat, musi on być kompatybilny z siecią 4G lub 5G. Jeśli masz starszy telefon współpracujący z siecią 3G, najlepiej sprawdzić u obecnego operatora telekomunikacyjnego, czy i kiedy zamyka on swoją sieć. Na przykład Telstra wyłącza swoją sieć 3G od 30 czerwca 2024, natomiast Vodafone wyłączy ją już w grudniu 2023.

Możesz sprawdzić, z jaką siecią łączy się swój telefon, patrząc na górną część ekranu telefonu. Ikonka sieci znajduje się obok symbolu baterii (gdy urządzenie nie jest połączone z Wi-Fi).

Czy powinienem kupić telefon komórkowy od razu, czy w ramach planu?

Kupując telefon komórkowy ze sklepu, jednorazowo płacisz za dany telefon. To daje tobie swobodę wyboru dostawcy sieci i obsługi połączeń i SMS-ów – usługa zwana jako „Tylko SIM" (SIM-only) lub „BYO" (przynieś własne) plany.

Inną opcją jest podpisanie umowy, która umożliwia spłatę telefonu w ustalonym terminie (zwykle 12, 24 lub 36 miesięcy) + usługę dostarczenia Internetu i obsługi połączeń i SMS-ów.

Jeśli możesz sobie pozwolić na bezpośrednią opłatę za telefon, może to obniżyć koszty twojego planu komórkowego,. Na rynku dostępne są bardzo konkurencyjne plany z telefonem BYO lub tylko z kartą SIM. Możesz porównać, ile będzie kosztował cię zakup telefonu od razu w porównaniu z planem, obliczając całkowity koszt dla obu scenariuszy na cały okres obowiązywania umowy.

Jeśli potrzebujesz pomocy w wyborze planu taryfowego dla telefonu komórkowego, na stronie internetowej **Australian Communications Consumer Action Network (ACCAN) www.accan.org.au** znajdziesz pomocny przewodnik. Do porównywania planów telefonicznych możesz także używać witryn porównawczych, takich jak **WhistleOut www.whistleout.com** i **Finder www.finder.com.au**.

Telefony komórkowe odblokowane i zablokowane – jaka jest różnica?

Zablokowany telefon będzie działał tylko w sieci, z którą jest powiązany, np. Telstra, Optusem lub Vodafonem. Natomiast odblokowane telefony dają swobodę korzystania z dowolnego dostawcy usług telekomunikacyjnych. Oznacza to na przykład, że jeśli kupisz zablokowany telefon w Telstrze, będziesz musiał zarejestrować się w planie telefonicznym Telstry. W miejscach takich jak supermarkety z elektroniką i poczta australisjka jest dostępnych wiele odblokowanych i zablokowanych telefonów, dlatego najlepiej sprawdzić przed zakupem, jaką opcję ma interestujący ciebie telefon.

iPhone kontra Android

Współczesne, nowsze smartfony działają na jednym z dwóch systemów operacyjnych: iOS (iPhone) lub Android. iOS jest produkowany przez firmę Apple i działa tylko na urządzeniach Apple'a. Natomiast system operacyjny Android jest produkowany przez firmę Google i działa na różnych modelach telefonach m.in. Samsungach, Google Pixel i Oppo.

Jeśli posiadasz inne urządzenia, takie jak tablet lub laptop, które działają w dowolnym systemie, możesz dla ułatwienia zdecydować się na ten sam system operacyjny na smarfonie. Nie tylko będziesz lepiej zaznajomiony z funkcjami, ale ogólnie urządzenia będą lepiej ze sobą „współpracowały".

Dobrym pomysłem jest także skonsultowanie się z rodziną i znajomymi w celu poznania ich doświadczeń z telefonami lub odwiedzenie sklepu, aby samemu przetestować kilka modeli.

Najważniejsza wskazówka: po przeniesieniu danych ze starego telefonu na nowy, zresetuj swój stary telefon komórkowy.

Po przeniesieniu wszystkich ważnych danych (listy kontaktów, używanych aplikacji i zdjęć itd.) ze starego telefonu na nowy, zresetuj go, aby usunąć wszystkie dane i ustawienia. Dzięki temu twój telefon znów będzie myślał, że to nowy telefon, co jest szczególnie ważne, jeśli planujesz przekazać go komuś innemu. Resetowanie należy również wykonać, jeśli otrzymałeś używany telefon komórkowy, w związku z czym dane poprzedniego właściciela zostaną usunięte.

Opracowała Justyna Tarnowska na podstawie artykułu „How to choose mobile phones for seniors" dostępnego na platformie e-learningowej programu Be Connected realizowanego przez Good Things Foundation. Fundacja Polskich Organizacji w Wiktorii jest partnerem programu Be Connected od 2018 roku.

KALENDARZ WYDARZEŃ W 4. KWARTALE 2023

DATA	WYDARZENIE	LOKALIZACJA
29 września – 13 października	Octoberfest w ogródku „Syreny"	Dom Polski „Syrena" w Rowville
1 października	Niedzielny koncert konkursu PolMusicA	Kościół Adwentystów Dnia Siódmego w Dandenong, godz. 17:00 *(wstęp wolny)*
7 października	Spotkanie Kół Różańcowych z Melbourne	Polskie Sanktuarium Maryjne w Essendon
7 października	Prêt-à-Porter Polish Women Fashion Fair	Dom Polski „Syrena" w Rowville
7 października	Wykład Leszka Mateli o pożytkach radiestezji	Biuro „PolCare" w Mt Waverley
8 października	Praktyczne warsztaty jak posługiwać się wahadłem i stosować radiestezję na co dzień. Prowadzi Leszek Matela.	Biuro „PolCare" w Mt Waverley. **Koszt udziału:** 100 dolarów **Zgłoszenia:** 12radiusz@gmail.com
8 października	Polski Dzień Muzyki i finał Konkursu Polskiej Muzyki w Australii PolMusicA 2023	Deakin Edge, Federation Square, Melbourne, godz. 12.0–18.00.
15 października	Koncert Laureatów Konkursu PolMusicA 2023	The Rex Theatre, Charlton VIC 3525, godz. 13.00 *(organizatorzy zapewniają transport autokarem – zgłoszenia można przesyłać na e-mail tpk.victoria@gmail.com)*
15 października	Wybory do Sejmu i Senatu RP 2023 + referendum	Dom Polski „Syrena" w Rowville, godziny głosowania 7.00-21.00

16-21 października	Wystawa prac konkursowych Biennale Rysunku Współczesnego (Contemporary Drawing Biennale) 2023	No Vacancy Gallery (34-40 Jane Bell Lane, Melbourne)
25 października	Zjazd Seniora, podsumowanie konkursu o Strzeleckim	Klub Polski w Albion
28 października	Festiwal Szkolny w St Albans	Catholic Regional College St Albans
listopad	Otwarcie nowego biura „PolCare”	Polskie Biuro Opieki Społecznej „PolCare” w Mount Waverley
3-11 listopada	Wystawa o Pawle E. Strzeleckim	Klub Polski w Albion
14 listopada – 3 grudnia	Wystawa o Pawle E. Strzeleckim	Polskie Biuro Opieki Społecznej „PolCare” w Mount Waverley
11 listopada	Kolacja Koncertowa z okazji Narodowego Święta Niepodległości	Klub Polski w Albion
12 listopada	Polski Festiwal	Federation Square, Melbourne *(program wydarzenia dostępny jest na www.polishfestival.com.au)*
12 listopada	Akademia z okazji Święta Niepodległości połączona z obiadem	Dom Orła Białego w Geelong
25 listopada	Andrzejki	Dom Polski „Syrena” w Rowville
25 listopada	Andrzejki	Klub Polski w Albion
25-26 listopada	Andrzejki	Ośrodek „Polana” w Healesville
3 grudnia	43. Targi Polskie	Dom Polski „Syrena” w Rowville
3-17 grudnia	Wystawa o Pawle E. Strzeleckim	Dom Polski „Syrena” w Rowville
10 grudnia	Wigilia dla polskiej społeczności	Dom Orła Białego w Geelong
12-16 grudnia	Obóz językowy dla uczniów szkół polskich	Jindabyne, NSW
16 grudnia	Zakończenie obchodów Roku Strzeleckiego w Australii podczas Koncertu Galowego	Dom Polski „Syrena” w Rowville
17 grudnia	Msza św. na zakończenie Roku Strzeleckiego	Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Keysborough
31 grudnia	Bal Sylwestrowy	Dom Polski „Syrena” w Rowville
31 grudnia	Bal Sylwestrowy	Klub Polski w Albion
31 grudnia – 1 stycznia	Zabawa Sylwestrowa	Ośrodek „Polana” w Healesville

PORTAL POLONII W WIKTORII
Baza polskich specjalistów w Wiktorii
Kalendarz wydarzeń polonijnych
Ogłoszenia i artykuły
Wywiady z członkami polskiej społeczności
portalpolonii.com.au portalpolonii@gmail.com @PortalPolonii

AUDYCJE DLA SENIORÓW W RADIACH SBS I 3ZZZ

Małgosia Żuchowska zaprasza do słuchania mini-audycji dla seniorów, które nadawane są w każdy piątek na antenie radia SBS Polish oraz w każdą drugą sobotę miesiąca na falach Wieloetnicznego Radia 3ZZZ w Melbourne.

Od 5.10.2023 liczba polskich audycji w **radiu SBS** zostanie zwiększona do pięciu w tygodniu. Audycje będą nadawane w poniedziałek, środę, czwartek, piątek i niedzielę (powtórka) w godzinach 14.00 – 15.00. W **radiu 3ZZZ** audycji w języku polskim można słuchać trzy razy w tygodniu: we wtorek (11.00-12.00), w środę (22.00-23.00) i w sobotę (19.00-20.00).

Archiwalne audycje radia SBS Polish dostępne są na Portalu Polonii w Wiktorii na stronie **https://portalpolonii.com.au/?p=3315** (tylko audycje dla seniorów) oraz na stronie Radia SBS **https://www.sbs.com.au/language/polish/en/listen**. Archiwalne audycje radia 3ZZZ znajdziesz na portalu Polscy Jezuici w Melbourne (**https://jezuici.org.au/jezuici-w-radio-3zzz/**) oraz na (**https://www.3zzz.com.au/shows/polish/**).

REFERENDUM VOICE

19 czerwca 2023 roku australijski Senat uchwalił ustawę o referendum (Referendum Australian Indigenous Voice) w sprawie głosu Aborygenów i mieszkańców Wysp Cieśniny Torresa. Referendum odbędzie się w sobotę, **14 października 2023 roku**.

Firma Polaron Languages Services wraz z organizacjami Life Without Barriers, Yes 23, Reconciliation Australia, SNAICC National Voice for our Children, First Peoples Disability Network opracowała materiały informacyjne w ponad 45 wersjach językowych, w tym w języku polskim. Wszystkie materiały są dostępne na stronie Life Without Barriers: https://www.lwb.org.au/social-policy/aboriginal-and-torres-strait-islander-peoples/social-justice/voice-to-parliament/translated-factsheets Warto przed udziałem w referendum zebrać niezbędne informacje pomocne w podjęciu decyzji i zagłosowaniu zgodnie ze swoimi przekonaniami.

WYBORY DO SEJMU I SENATU RP 2023

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczył na dzień **15 października 2023 r.** wybory do Sejmu i Senatu RP. Tego dnia odbędzie się również ogólnokrajowe referendum. Wyborcy przebywający za granicą i posiadający ważne polskie paszporty będą mogli zagłosować w obwodach głosowania utworzonych za granicą.

Siedziba obwodowej komisji wyborczej w Melbourne zlokalizowana jest w Domu Polskim „Syrena" w Rowville (132 Stud Rd, Rowville VIC 3178). Głosować będzie można w godzinach 7.00-21.00 czasu miejscowego.

W celu zgłoszenia się na listę wyborców konieczne jest wypełnienie formularza online na specjalnie udostępnionej do tego celu platformie internetowej e-Wybory https://ewybory.msz.gov.pl/. Zgłoszenia będą przyjmowane tylko do 10 października 2023 r.

W przypadku braku dostępu do internetu możliwe jest:

- zgłoszenie pisemne – pismo opatrzone własnoręcznym podpisem (czyli osobiście w urzędzie konsularnym albo listownie), lub
- zgłoszenie mailowe – do konsula z załączonym skanem lub zdjęciem pisemnego wniosku opatrzonego własnoręcznym podpisem (jako załącznik w formacie PDF lub JPG).

UWAGA! Informujemy, że nie ma możliwości zgłoszenia się do spisu wyborców telefonicznie. Więcej informacji znajduje się na stronie https://www.gov.pl/web/australia/wybory-i-referendum-2023.

Skorzystaj z **Latarnika Wyborczego** – bezpłatnego internetowego narzędzia, stworzonego w 2005 roku przez Centrum Edukacji Obywatelskiej, umożliwiającego łatwe porównanie swoich poglądów z odpowiedziami udzielonymi przez komitety wyborcze. Wejdź na **https://latarnikwyborczy.pl/**.

List Adama Gajkowskiego – kandydata do wyborów 2023

Drodzy Przyjaciele Rodacy,

Decyzją Zarządu Światowego Stowarzyszenia „Republika Polonia" zostałem nominowany do startu w wyborach do Sejmu RP w 2023 roku. Prawo i Sprawiedliwość otworzyło swoją listę wyborczą w okręgu nr 19 Warszawa i zagranica dla przedstawiciela Polonii.

W pokorze przyjąłem to wyznania, licząc na głosy Polonii, Wasze głosy. Po raz pierwszy Polacy mieszkający poza Ojczyzną będą mieli szansę wybrania swojego posła. Zdajemy sobie sprawę z tego, że jest to tylko pierwszy krok w drodze do współodpowiedzialności Polonii za przyszłość Rzeczypospolitej.

Zapraszam Was do współtworzenia kampani wyborczej niezależnego kandydata Polonii. W mrocznych czasach słusznie minionej epoki Polonia była sumieniem Narodu. Niech nasza solidarność przy urnach wyborczych sprawi, by głos ten znów wpływał na decyzje podejmowane w polskim parlamencie.

20 milionowa Polonia, więc **numer 20 na karcie wyborczej**.

SILNA POLSKA, DUMNA POLONIA.
Adam Gajkowski

NOTATKA Z ZEBRANIA ZARZĄDU FPOwW Z DNIA 1.08.2023

Wydarzenia polonijne, które miały miejsce w okresie od poprzedniego zebrania:

- **18 czerwca** – prezes Federacji Elżbieta Dziedzic reprezentowała FPOwW na uroczystości upamiętniającej masową deportację ludności państw nadbałtyckich na Sybir w roku 1949.
- **29 czerwca–2 lipca** Bożena Iwanowska OAM reprezentowała Federację na VI Zjeździe Polonii i Polaków z Zagranicy, zorganizowanym w Warszawie przez Radę Polonii Świata i Stowarzyszenie „Wspólnota Polska". Merytoryczne obrady toczyły się w czterech blokach tematycznych:

  1. Organizacje polskie za granicą.
  2. Kultura, oświata, duszpasterstwo – gwarantem polskiej tożsamości.
  3. Młodzież polonijna – zaangażowanie i patriotyzm.
  4. Sport, turystyka, przedsiębiorczość.

Pani Iwanowska była jednym z uczestników panelu „Rola oświaty w umacnianiu wspólnoty polonijnej", podczas którego wypracowne zostały natępujące tematy:

1. Racjonalizacja terminów przyznawania i przekazywania dotacji.
2. Postulat zróżnicowania formularzy wniosków dotacyjnych z uwzględnieniem warunków funkcjonowania oświaty polskiej w poszczególnych krajach.
3. Zwiększenie dotacji na letni wypoczynek z uwzględnieniem zajęć z języka i historii Polski.

- **8 lipca** – Roman Sawko (koordynator szkół polskich) uczestniczył w konferencji dydaktycznej „Leading Effectively and Efficiently", prowadzonej przez dr. Billa Rogersa. Konferencja ta odbyła się na Uniwersytecie RMIT a wzięli w niej udział nauczyciele szkół sobotnich języka polskiego, w tym nauczyciele z pięciu szkół działających przy Federacji.
- **8 lipca** – prezes Federacji Elżbieta Dziedzic reprezentowała organizację na wiecu organizowanym w celu upamiętnienia 500 dni inwazji Rosji na Ukrainę. Elżbieta Dziedzic była poproszona o krótkie przemówienie.
- **W dniach od 5 do 9 lipca** – Bożena Iwanowska OAM, jako prezes Polskiego Towarzystwa Edukacyjnego w Wiktorii, wzięła udział w Światowym Kongresie Edukacji i Nauki Polskiej za Granicą. Do Jachranki pod Warszawą przybyli z całego świata nauczyciele i wykładowcy, kierownicy polskich placówek oświatowych za granicą oraz propagatorzy polskiej kultury. Głównym organizatorem Kongresu był Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego. Zaś współorganizatorami wydarzenia: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą oraz Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej. Program Kongresu składał się z części merytoryczno-szkoleniowej i kulturalno-edukacyjnej. Przeprowadzono m.in. panele dyskusyjne, wykłady popularnonaukowe, warsztaty dydaktyczne i szkolenia metodyczne.

Planowane wydarzenia polonijne:

- 13 sierpnia – Dzień Żołnierza, Essendon, Msza św. o godzinie 10 rano, złożenie kwiatów przed Pomnikiem Katyńskim oraz spotkanie (wewnątrz budynku) pod przewodnictwem kapelana SPK, ks. Tadeusza Roztworowskiego SJ;
- 26-27 sierpnia – koncert muzyczny „Nasze Polskie Kwiaty", Rowville i Albion;
- 26-27 sierpnia – odpust i bazar, Essendon;
- 27 sierpnia – upamiętnienie rocznicy bitwy pod Tobrukiem przed Shrine of Remembrance w Melbourne;
- 2 września – Bal Ojca, Dom Polski „Syrena" w Rowville;
- 2-3 września – wizyta przedstawiciela Instytutu Pamięci Narodowej z Wrocławia, który będzie przeprowadzał wywiady z członkami rodzin byłych żołnierzy Brygady Strzelców Karpackich i dokumentował ich historię. Informacje Bogdan Płatek (tel. 0413 266 430, e-mail: spk3mel@mail.com).

Sprawy bieżące:

- Dyskusja nad planem komunikacji Federacji w środowisku polonijnym w Wiktorii, w celu zaangażowania społeczności i zachęcenia większej liczby osób do współpracy i parcypowania w organizowanych wydarzeniach.
- Obchody 550. rocznicy urodzin M. Kopernika w Albion organizowane przez Dominikański Ośrodek Duszpasterski w Wiktorii.
- Dalsze omówienie spraw związanych z ekspozycją wystawy „Sir Paweł Edmund Strzelecki – polski podróżnik, geograf, geolog, badacz Australii".
- Zapoznanie się z umową wynajmu (za symboliczną opłatą) pomieszczeń dla Federacji w budynku Polcare.

NOTATKA Z ZEBRANIA ZARZĄDU FPOwW Z DNIA 12.09.2023

W minionym okresie odbyły się następujące wydarzenia:

- **13 sierpnia** – obchodziliśmy Dzień Żołnierza. Krystyna Gasz i David Babula uczestniczyli w obchodach rocznicowych w Polskim Sanktuarium Maryjnym w Essendon i w imieniu Federacji złożyli kwiaty pod Pomnikiem Katyńskim.
- **26 sierpnia** – prezes Federacji Elżbieta Dziedzic wzięła udział w dorocznym bazarze w Essendon.
- **26–27 sierpnia** odbył się w Rowville i Albion koncert „Nasze Polskie Kwiaty". Elżbieta Dziedzic reprezentowała Federację na koncercie w Albion, Teresa Koronczewski, zastępca prezesa, była na koncercie w Rowville, gdzie w imieniu FPOwW podziękowała reżyserowi koncertu – Tomaszowi Bartczak, artystom i wszystkim, którzy się przyczynili do organizacji tego wspaniałego wydarzenia.
- **27 sierpnia** – prezes Elżbieta Dziedzic w godzinach przedpołudniowych uczestniczyła w obchodach rocznicy walk pod Tobrukiem. Uroczystości odbyły się przed Shrine of

Remembrance w Melbourne, natomiast o godz. 14 reprezentowała Federację na koncercie z okazji Dnia Niepodległości Ukrainy.

- **29 sierpnia** – Elżbieta Dziedzic uczestniczyła w spotkaniu Multicultural Framework Reviev Panel, które odbyło się w Melbourne.
- **2 września** – Elżbieta Dziedzic na zaproszenie SPWD reprezentowała FPOwW na Balu Ojca w Domu Polskim „Syrena" w Rowville.

Planowane wydarzenia polonijne:

- **17 września** – udział SPK w obchodach rocznicy Bitwy o Anglię przed Shrine of Remembrance w Melbourne. Początek uroczystości o godz. 14.30, poczet sztandarowy SPK spotyka się w górnej części Shrine.
- **8 października** – finałowy dzień eleminacji Konkursu Polskiej Muzyki w Australii „PolMusicA" 2023, organizowanego przez Towarzystwo Kultury Polskiej w Wiktorii. Sala teatru The Edge na Federation Squre.
- **19 października** – oficialne otwarcie wystawy Contemporary Drawing Biennale 2023 organizowanej przez Polską Fundacje Artystyczną w No Vacancy Gallery (QV precint, 34-40 Jane Bell Ln, Melbourne).
- **25 października** – Dzień Polskiego Seniora, zjazd członków klubów seniora, grup SSG i CBR, organizowany przez Biuro Opieki Społecznej „Polcare".
- **28 października** – Festiwal Szkolny w St Albans – obchody 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika.
- **Ekspozycja wystawy „Sir Paweł Edmund Strzelecki – polski podróżnik, geograf, geolog, badacz Australii"**:
  - 3-11 listopada – Polski Klub w Albion,
  - 12 listopada – na Festiwalu Polskim na Federation Square,
  - 14 listopada–3 grudnia – Polskie Biuro Opieki Społecznej w Mt Waverley,
  - 3 grudnia – Dom Polski „Syrena" Rowville.
- **12 listopada** – XIX Polski Festiwal na Federation Square w Melbourne.
- **3 grudnia** – Targi Polskie w Domu Polskim „Syrena" Rowville.
- **11 listopada** – uroczysta Kolacja Koncertowa w Polskim Klubie w Albion dla uczczenia 105. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę.
- **17 grudnia** – Msza św. w kościele w Keysborough zamykająca obchody Roku Strzeleckiego.

Sprawy bieżące:

- Wybory do Sejmu i Senatu RP odbęda się 15.10.2023. List Adama Gajkowskiego, kandydata Polonii, z prośbą o rozpropagowanie.
- List Juli, która zbiera zdjęcia i opowieści na temat haftów (stroje, obrusy, serwety) ze Wchodniej Europy z lat 1947-1965 z prośbą o udostępnienie. Informacje te potrzebuje do swojej pracy magisterrskiej.
- Dyskusja na temat sposobów na zaangażowanie młodzieży polskiej do udziału w corocznym Święcie Sportowym w Albion.

- Omówienie planowanych koncertów artystycznych na przyszłoroczne obchody 80. rocznicy Bitwy o Monte Cassino (maj 2024) oraz 80. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego (sierpień 2024).
- Roczne Zebranie Sprawozdawcze – planowany termin 2 grudnia.

Teresa Koronczewska
Zastępca prezesa Federacji Polskich Organizacji w Wiktorii

ZDROWE PRZEPISY

Pan Krzysztof Sadowski, b. dyrektor Medical Mission of Australia, podzielił się z nami przepisami na zdrowe potrawy bułeczki i jaglankę. Dzięki wykorzystaniu naturalnych ziaren zbóż i nieinwazyjnych metod ich obróbki, potrawy te naturalnie odżywiają organizm i wpływają na poprawę zdrowia. Pan Krzysztof od lat stosując te przepisy, cieszy się zdrowiem i dobrym samopoczuciem. Przepisy podano na podstawie książki „Uzdrawiające ziarna zbóż" Karola Przybylaka, Zbigniewa Przybylaka i Mieczysława Babalskiego (Wyd. Duszpasterstwa Rolników).

Fot. JT

BUŁECZKI PEŁNE WITAMIN I MINERAŁÓW

Składniki:
- 1 szkl. organicznych lub biodynamicznych ziaren żyta
- 2 szkl. ziaren orkiszu lub płaskurki lub samopszy
- woda (1 szkl. – do zakwasu z ziaren żyta; 2 szkl. – gdy dodajemy orkisz/płaskurkę/samopszę)
- dodatkowo: kminek, czarnuszka, ziarna słonecznika, pestki dyni, nasiona sezamu

Sposób przygotowania:
Ziarna żyta zmiel w specjalnym *młynku z kamiennymi żarnami, aby zachować pełnię witamin i minerałów. Wsyp szklankę zmielonej mąki żytniej do naczynia ze szkła lub z gliny. Zalej wodą, aby uzyskać konsystencję gęstej śmietany. Przykryj szmatką i odstaw w ciepłe miejsce. Codziennie chociaż raz zamieszaj zakwas. Po 2-3 dniach utworzą sie bąbelki i czuć będzie kwaskowaty zapach. Dodaj wtedy świeżo zmielone 2 szklanki ziaren orkiszu (płaskurki lub samopszy). Możesz dodać po płaskiej łyżeczce wybranych ziaren lub nasion. Wyrobione ciasto pozostaw do wyrośnięcia w ciepłym miejscu na kilka godzin. Uformuj bułeczki o wysokości 1 cm (lub nieco wyższe) i połóż je na **blaszce ze stali nierdzewnej lub w szklanym naczyniu żaroodpornym. Piecz w 200°C ok. 20-25 minut. Przepis jest uniwersalny. Część gotowego ciasta można wypiec następnego dnia lub za kilka dni. Gdy jest ciepło, ciasto należy włożyć do lodówki.

* Mielenie ziaren w młynku z kamiennymi żarnami nie przyczynia się do utraty obecnych w nich ważnych dla zdrowia człowieka minerałów i witamin. Zmielona w ten sposób mąka zachowuje otręby, które wpływają na sprawną pracę układu pokarmowego i są pomocne

w leczeniu schorzeń przewodu pokarmowego (raka jelita grubego, raka żołądka) lub chronicznych zaparć. Obecnie stosowana przemysłowa technologia mielenia ziaren powoduje zubożenie właściwości ziaren przez utratę aż 90% magnezu, 80% cynku, 40-50% selenu. Młynek z kamiennymi żarnami można kupić np. w Skippy Grain Mills (www.skippygrainmills.com.au).

** Nie zaleca się stosowania foremek i blaszek aluminiowych lub pokrytych powłoką aluminiową, gdyż aluminium przyczynia się do rozwoju choroby Alzheimera. Ostatnie badania pokazują, że również teflon może być szkodliwy dla zdrowia człowieka.

ODŻYWCZA KASZA JAGLANA (PROSO)

Fragmenty książki „Uzdrawiające ziarna zbóż":

„... półki polskie na leżach siał proso i siały ćwikłę na wyżywienie. Skoro proso stanowiło podstawowy pokarm żołnierzy – jest naprawdę posilne...

Ich wartość energetyczna bywa podobna do ryżu, kaszy gryczanej, lecz wartości odżywcze są wyższe...

Jagły gotowane na mleku są łatwiej przyswajalne, smaczniejsze i mają większą wartość pokarmową...

Pobudzają one również proces krwiotwórczy. Warto więc, aby doceniły je w diecie osoby osłabione, rekonwalescenci, osoby uczulone na różne składniki pokarmowe (zwłaszcza na gluten)...

Kaszę jaglaną zaleca się na chore oskrzela i mokry odrywający się kaszel. Ma działanie antywirusowe. Minimalizuje ilość śluzu gromadzącego sie podczas choroby w oskrzelach ... ma działanie wzmacnia-jące."

Składniki:
- ½ szkl. kasza jaglana
- 1 szkl. wody
- 1-3 łyżki pełnotłustego mleka w proszku
- 15 świeżych fasolek szparagowych (opcjonalnie)
- 1-2 jajka
- 2 łyżki oliwy z oliwek
- parmezan

Sposób przygotowania:
Wieczorem włóż *kaszę jaglaną do szklanego lub glinianego naczynia i wymieszaj ją z wodą. Następnego dnia, do kaszy dodaj 1-3 łyżki mleka w proszku i opcjonalnie fasolkę szparagową. Gotuj przez parę minut. Prawie pod koniec gotowania dodaj 1 lub 2 jajka. Ugotowaną kaszę polej 2 łyżkami oliwy z oliwek z pierwszego tłoczenia i posyp parmezanem. Danie można jeść zarówno na śniadanie, obiad, jak i kolację.

* Kasza jaglana (ang. *millet*). Dobrą odmianą uprawianą w Australii jest French Millet. Jej wyraźny żółty kolor może wskazywać na większą ilość karotenu, naturalnego przeciwutleniacza i prekursora witaminy A.

KRZYŻÓWKA O „NAD NIEMNEM" ELIZY ORZESZKOWEJ

autorka: Malgosiabrzoz / Wordwall

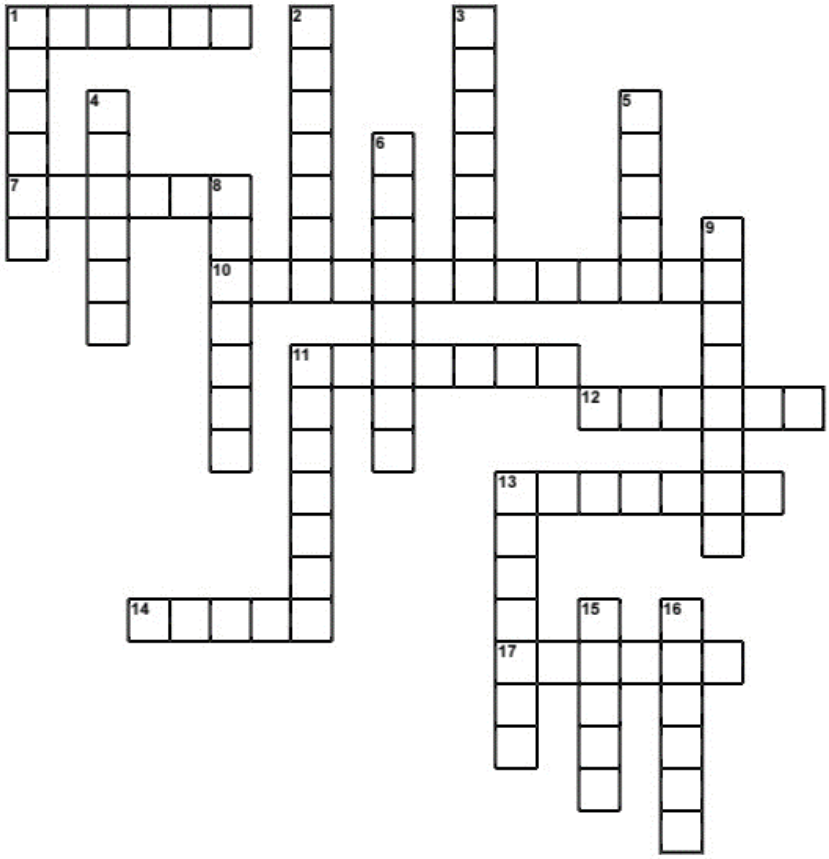

Poziomo:

1. Uroczystość, podczas której Justyna tańczy z Janem
7. Przyjechała razem z bratem na wakacje
10. Stylizacja językowa, widoczne np. w języku mieszkańców zaścianka
11. Decyduje się na mezalians
12. Senior rodu Bohatyrowiczów
13. Nazwisko przyjaciółki Emilii
14. Nieoficjalna pani domu w Korczynie
17. Imię matki Witolda

Pionowo:

1. Przekonał Benedykta, by odstąpił od kary wymierzonej przez sąd Bohatyrowiczom
2. W słynnej mogile pochowani byli Jan i ...
3. Jego żoną była Klotylda
4. Imię mężczyzny, którego oświadczyny odrzuciła Justyna
5. Jest zainteresowany Justyną, uzależniony od narkotyków
6. Grał na skrzypcach i lubił dobrze zjeść
8. Imię brata Benedykta, zginął w powstaniu styczniowym
9. Benedykt Korczyński był jego szwagrem
11. Zainteresowana Janem Bohatyrowiczem, zazdrosna o niego
13. Gatunek "Nad Niemnem"
15. Uwielbiał korzystać gościnności sąsiadów, zwłaszcza Emilii
16. Rzeka odgrywająca ważną rolę w powieści

Odpowiedzi: poziomo – 1. wesele, 7. Leonia, 10. dialektyzacja, 11. Justyna, 12. Anzelm, 13. Plińska, 14. Marta, 17. Emilia; pionowo – 1. Witold, 2. Cecylia, 3. Zygmunt, 4. Teofil, 5. Różyc, 6. Orzelski, 8. Andrzej, 9. Darzecki, 11. Jadwiga, 13. powieść, 15. Kirło, 16. Niemen

Biuro Opieki Społecznej PolCare służy profesjonalną pomocą Polakom mieszkającym w aglomeracji Melbourne. Realizujemy rządowe programy:

Home Care Packages (HCP) – *Program pomocy dla osób starszych*
National Disability Insurance Scheme (NDIS) – *Program pomocy dla osób niepełnosprawnych*
Polish Community Volunteering Program – *Program wolontariatu opiekuńczego w domach opieki oraz dla seniorów posiadających pakiet HCP*
Commonwealth Home Support Programme (CHSP):

Social Support Group i Centre Based Respite
programy ośrodków zajęć dziennych dla seniorów

Domestic Assistance, Transport, Meals
programy wsparcia dla osób starszych

Social Support Individual
„Przyjacielskie wizyty" w domach klientów i kontakt telefoniczny (wolontariusze), Telelink, pomoc w zakupach (pracownicy)

Service System Development Program
szkolenia dla pracowników i spotkania informacyjne dla klientów nt. reformy w sektorze Aged Care, grupy networkingowe

Flexible Respite
opieka zastępcza w domach (24h), w respite house w Crib Point lub w grupach (CBR)

Personal Care
pomoc przy myciu, pielęgnacji i ubieraniu

☎ 03 9569 4020

8/14 Lionel Road
Mt Waverley Vic. 3149

PN-CZW 8.00–16.30
PT 9.00–15.00

RESPITE HOUSE
Pensjonat Pod Różą

- Pobyty dzienne w godz. 10.00 - 15.00
- Pobyty kilkudniowe i weekendowe
- Dwujęzyczny, wykwalifikowany personel i wolontariusze
- Obiekt z ogrodem, dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- Atrakcje turystyczne
- Możliwość transportu tam i z powrotem
- Zajęcia majsterkowicza dla panów

Crib Point, Mornington Peninsula

pccv.org.au
info@pccv.org.au
facebook.com/pccvinc

polcare.org.au
info@polcare.org.au
facebook.com/POLCARE

Biuletyn 3/2023 (IX) • **Opracowanie:** Zespół PCCV i PolCare • **Redakcja:** Justyna Tarnowska